

50487

A HÉT

SZERKESZTI ÉS KIADJA

VI. Évfolyam.

KISS JÓZSEF.

7. szám.

VÖRÖS LÁSZLÓ.

*
Frakk. smoking- és salon-
öltönyök legegészségesebb kiállításával,
igen mérsékelt árak mellett beszereshetők.

Deutsch F. Károly

férfissabónál
Budapest, Andrássy-ut 1. sz.

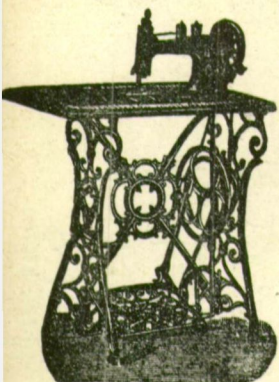

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Első magyar Varrógépgyár Részvénytársaság Budapest.

Tisztviselő-telep, Szapáry- és Villám-utca között.

Évi gyártási képesség
25,000 darab varrógép.

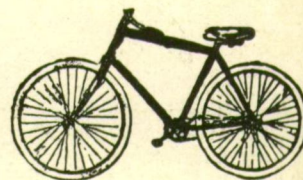

ADRIA
VARRÓGÉPEK.

HAZAI IPAR DIADALMA
Magyarország
egyetlen
varrógép- és kerékpárgyára.

ADRIA
KERÉKPÁROK.

Évi gyártási képesség
5000 darab kerékpár.

saját butorgyártással és vasöntödével.

1894. évi
elsőrangú
kitüntetések:

Elismerő okmány: Villamos munkagép kiállításról Budapesten.
I-ső osztályú állami érem: Országos tanszerkiállításról Debreczenben.
Aranyérem: Lengyel nemzeti kiállításról Lembergben.

Kapható minden elsőrangú varrógép- és kerékpár-kereskedésben.

Oly helyekről, ahol még nem találhatók, megrendelések közvetlenül a gyárhoz intézendők.

Árjegyzék kíváncsi bérmentve ingyen.

„PANNONIA“

SZÁLLODA

Budapest, Kerepesi-ut 7. sz.

A nemzeti színház mellett.

Magyar Ipar és Kereskedelmi Bank

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Uj rendszerű pénztári jegyeink chequealakban

4%-ot kamatoznak (adómentesen);

a betéti könyvecskék új nemeként jelentkeznek; sok irányban előnyöket biztosítanak az eddigi betéti könyvecskék és a régi rendszerű pénztári jegyek felett.

Azon intézetek és czégek száma, melyek kijelentették, hogy ezen pénztári-jegyek tőkeszelvényeit saját ismerős feleiktől fizetesképpen elfogadják, már most is 600-ra rug. Az erre vonatkozó jegyzék főpénztárunknál és fiókjainknál kapható, a legújabb jegyzék február 28-án jelenik meg.

Elfogadunk egyébként betéteket 4%-ra.

betéti könyvecskék mellett,
rég rendszerű pénztári jegyek ellen és
folyó számlára (cheque-számlára) is.

Váltóüzletünk elfogad megbízásokat értékpapírok vásárlására és eladására és felvilágosításokkal szolgál minden bankügyletek körébe tartozó kérdésben.

Tőkeelhelyezésre ajánljuk a

Magyar takarékpénztárak központi jelszálogbankja 4 $\frac{1}{2}$ %-os adómentes sálogleveleit és községi kötvényeit

napi árfolyam mellett.

Magyar Ipar és Kereskedelmi Bank r. t.

V., Nádor-utca 4. szám.

FIÓKOK: VI., Podmaniczky-utca 2. VI., Teréz-körut 2.

Fejti Árpád írás körképe
A magyarok bejövetele
látható az Andrássy-ut végén a Városligetben.
reggel 9-től este 6-ig; a táblamunkáitól

A Budapest-Terézvárosi Takarékpénztár Részv.-Társ. Váltó-üzlete Budapest, Andrássy-ut 5

MÉG JELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési feltételek:

Egész évre ... fnt 10.—

Félévre ... » 5.—

Negyedévre ... » 2.50

Egyes szám ára 20 kr.

A HÉT

POLITIKAI ÉS IRODALMI SZEMLE.

SZERKESZTI KISS JÓZSEF.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

VII. ker., Erzsébet-körút 6. sz.

Hirdetések

felvétele ugyanott.

Kéziratok nem adának vissza.

— Budapest, Február hó 17. —

Krónika.

Apponyi Albert, mint író.

— február 14.

Gyertya-szentelőkor a medve kibúvik barlangjából; körülnéz, látja, hogy az idő biztató; egyet dörög »félre«, hogy: »Ez csak a természet csalfasága« — aztán visszaczammog barlangjába s tovább aluszsa hosszú, téli álmát. Kevéssel Gyertya-szentelő után, a Kisfaludy-Társaság is felébred tizenkét hónapos téli álmából, nagyot nyújtózkozik, ásit, s mivel az ásitás ragadós, ásitásra fakaszt másokat is, konstatálja, hogy az idő szép, s megjegyzi, hogy ő, mint a medve, hivatalból nem hisz az időben, világga bocsát egy elnöki beszédet, melyben a medve-bölcsesség lehord mindent, ami eleven, napfényes és rügyező, aztán visszabúvik odvába, s alszik a következő Gyertyaszentelőig.

Ne tessék azt mondani, hogy a hasonlatom sántít; a Kisfaludy-Társaság épp úgy tesz, mint a medve, csak hogy a téli álma hosszabb, mint a medvéé, ez az egész különbség. A Kisfaludy-Társaság igazi élete erre a néhány februáriusi napra szorítkozik; ilyenkor kidühöngi magát, megrójjá az élőket s megrójjá a holtakat, ünnepeket rendez a társaság legnagyobb alvóinak a tiszteletére, megválaszt néhány új tagot azok közül, akiknek jó álmuk van, s akik mindig tisztelet-tudóan viselkedtek a társasággal szemben, s rebus bene gestis, elteszi magát a jövő esztendőre.

Az idén azonban valami rendkívüli történt a tisztelt társasággal. Szokatlanul vitéz, sőt hepcziáskodó hangon jósolta a rossz időt, s amellet lelkésülten ünnepelte önmagát, amit egyébként máskor is meg szokott cselekedni, csakhogy valamivel kevesebb megindultsággal s valamivel kevesebb fesztelenséggel, mint az idén láttuk.

A lefolyt nagygyűlésnek nevezetesen nem kevesebb, mint három ünnepeltje volt: Tomori Anasztáz, Gyulai Pál, és Apponyi Albert gróf.

Legkevesebb jutott ki az ünneplésből Tomori Anasztáznak. Ámbátor ez a Tomori Anasztáz volt az egyetlen ember, aki a Kisfaludy-Társaság nevében valaha valamit cselekedett. Tomori Anasztáz tette lehetővé, jelentékeny pénzzel, hogy a Kisfaludy-Társaság kiadhassa a magyar Shakspeare-t, míg a többiek inkább csak ünnepelték egy-

mást, s ádázódtak a társulat vagyontalanságán. De Tomori Anasztáz meghalt, s aki meghal, annak nincs igaza. Az élők ünneplése mindig szivesebb szokott lenni, mint a halottaké. Most is úgy volt.

Gyulai Pálnak már sokkal több jutott ki az ovációból, bárhogy szabadkozott ellene. S ha az ováció természetes volt, ez a túlon túl való szabadkozás nem tűnt fel oly természetesnek, mint az ünnepelt gondolhatta. Mert akármilyen nagyra becsüljük is a Gyulai Pál érdekes egyéniségét minden különösségeivel és bogaraival egyetemben, vannak szituációk, a midőn az eredetiséggel való tüntetés nem éppen izléses. Mikor valakit ő felsége a Szent-István-renddel tisztel meg, mikor valaki abban a kitüntetésben részesül, amelyet előtte a magyar írók közül csak Arany János és Jókai Mór kaphattak meg, akkor az a szellemeskedő tiltakozás és makacs okvetetlenkedés, hogy: »Magyarországon mindent el lehet kerülni, csak a jubileumot nem« — kissé frivol dolog. És találkoztak, akiket ez a váratlan jelenet az ismeretes zsidó anekdótára emlékeztetett: »Náczi, ne tedd magad olyan kicsinek, nem vagy te olyan nagy!« — de, úgy hisszük, ebben sok volt az igazságtalanság. Ellenkezőleg: a köszönetnek e meglepő szavai nekünk azokat a derék bölcseseket és tanárokat juttatták eszünkbe, akik, ha nekik esetleg szokatlan, fényes társaságba kerülnek, cinikus és hányaveti viseletet erőltetnek magukra, nehogy félszegeknek és megzavarodottaknak tűnjenek fel. S a váratlan »fogadj isten« voltaképpen csak a meghatottság kifejezése volt, ha ez a meghatottság oly különös formában nyilvánkozott is meg, amely a Vörösmarty szent emberére emlékeztet, arra a szent emberre, aki szépen érez, de úgy beszél, mint egy matróz, vagy egy kritikus.

De mi tulajdonképpen a harmadik ünnepeltről kívánunk szólni, Apponyi Albert grófról, akinek beköszöntőjét ugyanazzal a jól szervezett lelkesedéssel s ugyanazzal a művészien fokozódó lázzal hallgatta meg a társaság, a melylyel egykor a »tamburás öreg úr« hattyúdalát. Ezt a lázat és ezt a lelkesedést, ha nem tévedünk, ülés után megint becsomagolták és eltették máskorra, mint egy ünnepi zászlót, melynek nem az a hivatása, hogy csupán egyetlen egy alkalomra szolgáljon. Bizvást remélhetjük tehát, hogy még lesz szerencsénk találkozni vele, míg ellenben kétséges: vajjon magát az értekezőt meglátjuk-e még ezen a szerény pulpituson, ahol diadalokban gazdag carriére-jének egyik leglármásabb sikerét aratta.

Ha nem kicsinyli a pulpitust, s ha nem gondolko-

zik úgy, mint az egyszeri czéllövő, aki mindjárt első fogásra centrumot talált, de aztán óvakodott tovább lövöldözni: akkor bizonyíthatóan őt is viszont látjuk ezen a helyen. Mert tagadhatatlan, hogy soha itt székfoglaló jobban be nem ütött, mint ez a várva-várt beköszöntő. Az akadémia falai, melyek talán a temérdek átszenvedett értekezéstől lettek oly szomorúak, soha sem voltak tanúi hasonló dicsőséges debut-nak. Apponyi gróf itt is: jött, látott és győzött.

E siker különben nem volt váratlan; az értekezésről már eleve is a legjobb híreket lehetett hallani. A Kisfaludy-Társaság cenzorai, akik minden felolvasást előre átvizsgálják, el voltak tőle ragadtatva, s kijelentették, hogy ha e munkát véletlenül előbb ismerik, Apponyi Albert grófot egyhanguan választották volna be a diszes társaságba.

Hát ez nagy dicséret. Mert nem jelenthet egyebet, mint hogy ez a kis értekezés minden kétségen kívül többet ér, mint összes munkássága annak a tizennégy írónak, akik annak idején Apponyi gróffal konkuráltak. Ne felejtjük, hogy e tizennégy jelölt között volt hét-nyolcz jeles író, sőt, hogy köztük volt maga Szűry Dénes is; s ne felejtjük, hogy az időközben megtértek in illo tempore Apponyi grófnak éppen csak irodalmi multját keveselték.

S a nagygyűlés után a sajtó is hasonló elragadtatással nyilatkozott Apponyi gróf székfoglalójáról. Voltak, akik úgy találták, hogy Apponyi gróf ezzel a felolvasással egyszerre azok közé a nagy írók közé emelkedett, akik mellesleg mint állam-férfiak is hírnévre tettek szert. A Gladstone-ok és a Disraelik közé. Hát ez már nem olyan dicséret. Mert bármily kiváló államférfi Gladstone, s bármily kitűnő ember volt Lord Beaconsfield, nagy íróknak csak fölötté sok jóakarattal s némi elnézéssel fogadhatók el. Bizonyára a szakértők is megbecsülik a Gladstone filologiai munkálatait, sőt sokat kritizált fordításait is, de az ő rangjabeli írók úgy hemzsegnének Német-, Francia- és Angolországban, mint a házi nyulak. A mi pedig a Disraeli regényeit illeti, ezek főképpen arra valók, amire a kényszer-zubbony: renitens, makacs foglyok megszélesítésére. Disraeli magasztalói aligha olvasták *Lothair*-t. Amint hogy ezt a regényt nem is igen olvassák mások, mint nyugalmazott pénzügyi számtanácsosok, akik a vadászgatásról már kénytelenek letenni, s akiknek sivár aggregény-életét a délutáni sakkjátékon kívül nem vidítja fel egyéb, mint ez a regény, melynek érdekessége vetekszik a pénzügyi aktákéval. A lelkes kritikusok tehát nem mondtak valami sokat, midőn Apponyi grófot Gladstone-nal és Disraelivel hasonlították össze. De itt főképp a jó szándékot kell tekinteni; s bizonyos, hogy az a rögtönzött magasztalás is elragadtatást kívánt kifejezni.

Hanem mindez csekélység ahhoz a kis ovációhoz képest, amelylyel Gyulai Pál, még ott a nagygyűlésen, az irodalom és a Kisfaludy-Társaság nevében, nyilvánosan köszönte meg Apponyi grófnak a felolvasást. Az efféle szpícs nem szokásos a székfoglalók után; például Herczeg Ferenczet, aki pedig elég jó író, nem tüntették ki ilyen-

nel. És mivel Gyulai Párról nem lehet föltenni, hogy őt talán Apponyi grófnak kiváló társadalmi pozíciója, avagy más téren szerzett érdemei indították a szokatlan nyilatkozat-tételre, világos, hogy ez a maga nemében páratlan elismerés Apponyi Albertnek, az írónak szólott.

Ezek után csak a legnagyobb várakozással foghatunk hozzá ennek az értekezésnek az olvasásához, s olyan író-t kell keresnünk benne, akit csupán a legnagyobb íróművészekkel szabad és illik összehasonlítani.

Mindenekelőtt üzzünk el magunktól egy frivol gondolatot. Üzzük el magunktól a gondolatot, hogy e felolvasást kiváltképpen az tehette a Kisfaludy-Társaság előtt oly rendkívül tetszetőssé, hogy az értekező »az objektív művészet kiváló képviselőinek«: Shakspeare-nek, Molière-nek, Goethe-nek és Arany Jánosnak nyújtja pálmáját, ellentétbe állítván őket a »szubjektív művészet kiváló képviselőivel«: Byron-nal, Viktor Hugóval, Schillerrel és Petőfivel. A Kisfaludy-Társaság nem leledzik elfogultságokban s legnagyobbjaink: Arany és Petőfi egyformán kedvesek neki.

Inkább, ha már gyanakodni akarunk, érzük be azzal a föltevessel, hogy Apponyi gróf értekezését azért találta oly megnyerőnek, mert az új tag intrádára megcselekedte azt, amire a Kisfaludy-Társaság már régóta készül, de amihez még soha se jutott hozzá. Apponyi gróf nevezetesen elmondta azt a magas színvonalon álló, elnöki megnyitó beszédet, amelyet a Kisfaludy-Társaság elnökei mindeddig elmulasztottak megkoncipiálni.

Mert ez az értekezés nem az, amit *essay*-nek szoktunk nevezni. A külföldi akadémiák egyszerűen *discours*-nak mondanák. Szóval, ez az értekezés magyarul: beszéd; tegyük hozzá, hogy gyönyörű beszéd, melynek csak egy hibája van, az, hogy nem író-művész, hanem, hogy úgy mondjam, »gyakorló orator« munkája.

A témája kicsiny, mint a beszédéke rendesen. Apponyi gróf azt a kérdést veti fel: mik a föltételei annak, hogy valaki államférfiúvá váljék? S mik a találkozó pontok a művész és az államférfi között?

Beszédének rövid foglalata ez. A művészt főképp a fantázia és a szív teszi, az államférfiut főképp az ész és akarat. De amint a művész nem lehet el ész és akarat nélkül, az államférfiuban is szükséges a fantázia és a szív. Kell, hogy fantáziája és szíve legyen úgy az anyagi, mint az érzelmi dolgok megfigyeléséhez, annak, ami még csak lesz, elképzeléséhez, a helyes elhatározás szerencsés megválasztásához, rendszerének megalkotásához, sőt szív kell akaraterejének a táplálásához is. De a fantázia és a szív, ha az ész és az akarat rovására dominálnak, ha hamis információkat adnak, ha nyugtalanító befolyással vannak az akaratra, veszedelmesek is lehetnek az államférfiura. Olyan fantáziára van szüksége tehát, mely csak igazat lát, olyan szívre, melyet csak az igaz mozgat meg. Tehát művészi fantáziára, művészi szívre. (S itt a találkozó pont. A művész a létezőn át jut az igazhoz, az államférfi az igazon át a létezőhöz.) A szubjektív művészet épp oly jogosult, mint az objektív, de az államférfiuban az objektív művész tulajdonságai szükségesek.

Az államférfiu iránya, politikájának jellege éppen e művészi tulajdonságainak minőségétől függ. Záradékol érinti végre azt is, hogy mint a művész nem lehet el eszmény nélkül, az államférfiuban első és legszükségesebb: a politikai jellem.

Mindezt, amit önök magától értetődőnek fognak találni, gyönyörűen gombolyítja le, mint olyan virtuóz szónok, aki hozzá van szokva, hogy a levegőben lévő dolgokat, azt, amit mindenki érez, logikája és frazeológiája hatalmával szépen fejtsse ki. S tagadhatatlan, hogy ebben a beszédben benne van ennek a nagy embernek nemcsak rengeteg szónoki ügyessége, hanem minden egyéb kiválósága is: impozáns látóköre, elsőrangú műveltsége, rendkívüli izlése, rendszeres, harmonikus gondolkodása, csodálatosan finom judicziuma s ezen kívül sok, sok a nagy művész lelkéből. Benne van régóta ismert fantáziája, benne vannak ragyogó ötletei s benne van szellemessége is, igen, akármennyire fájhat ez Gyulai Pálnak, benne van szellemessége is. Fényes helyeket találunk ebben a beszédben. Az a passzus, a melyben a naturalizmust exkommunikálja, amit a zenéről mond, elmélete a fantázia és a szív veszedelmeiről, vagy az a másik, a melylyel az objektív művészt a szubjektívtól megkülönbözteti s politikai hajlandóságait magyarázza stb. bizonyára nagyon értékes dolgok.

Szóval minden jót megtalálhatunk ebben a beszédben, csak egyet nem: magát az íróművészt. Az egész beszéd krudélisan van írva, s a sok szép gondolat csak úgy sir-rí szomorú formátlanágában. Az ötletek itt-ott elfelejtetik a szavakat, de lehetetlen minduntalan észre nem vennünk, hogy írónk mondatai úgy döcögnek egymás után, mint megannyi terhes kocsi, hogy szöfűzése rettenetes, s hogy maguk a szavak szintelenek, szárazak, banálisak. Talán megérthetetlen volna, hogy egy nagy szónok ilyen gyöngén is írhat, ha nem tudnók, hogy viszont vannak kitűnő írók, akik képtelenek egy nyúl-farknyi tósztot tisztességesen elmondani.

Valószínű, hogy Apponyi gróf teljességgel nem vágyódik rá, hogy neve egykor a nagy stiliszták névsorába kerüljön. Sőt beszéde elején maga figyelmeztet bennünket, hogy azt a kis irodalmi próbálkozást nem kell valami nagyon komolyan venni. »A politika gondolai közt, melyek időnként elrabolnak sokat, szellemi frissességünkben még többet«, úgy látszik, inkább csak szórakozást keresett ebben a kedves, üdítő játékban, amint mások szórakozást keresnek és találnak a lombfűrészelésben, a vízfestésben, vagy a fuvalázásban.

Hogy műkedvelésének ekkora sikere lesz, bizonyára maga sem gondolta. Aligha számolt azzal, hogy Magyarországon a társadalmi pozícióval s a politikai téren szerzett nagy érdemekkel szemben az irodalomnak szükségképpen meg kell alázkodnia.

Azért nem gondolom, hogy Kisfaludy Károly megfordult a sirjában. Békén alszik ő, s nincsenek álmái.

Tiborc.

Szimptomák.

*Azt hiszem, hogy mindenkinek
Át kell esni már azon,
Álmodozni — álmok nélkül,
Csónakázni — szárazon.*

*Csak egy fűszeresebb reggel,
Csak egy forróbb szemsugár.
S villogó felhősereggel,
Délibábbal — itt a nyár.*

*S bár az ember czimboráit
Mind leissza egyedül —
Egy zsebkenő illatától
Mostan így megrészegül.*

*Feje nehéz, gyomra üres,
Csak a szíve van tele —
Szüntelenül egy mosolygó
Kép incselkedik vele.*

*Oda gondol, oda sóhaj,
Oda érez, oda néz —
Forró homlokára simul
Gyöngéd tulvilági kéz —*

*És ha ír: a tollához kap
Egy kis démon hirtelen —
S bármit ír: a papirosra csak
Ez a szó áll: szerelem.*

Martos Ferencz.

Kicsi gyöngyöm!

Irta: KÓBOR TAMÁS.

Négy szép szobát rendeztek be számukra, de ők voltaképen csak az öblös nagy hintaszékben laktak. Titkos szerelmök praktikáit akkor is üzték még, mikor mint férj és feleség szabadon szerethették egymást. A cselédeknek keményen meghagyták, hogy semmire semmi szükségök nincsen. Az előszoba ajtajára egy elmés kis szerkezetet alkalmaztak, ilyen táblákkal: *Itthon vagyunk!* — *Nem vagyunk itthon!* — S a barátok, barátnők majdnem mindig az utóbbi táblát olvashatták.

Odabent a nagy hintaszékben a legbájosabb idill folyt. Nap-nap után ugyanaz az édes együttlét, ugyanaz az összebujás, az asszonyka félig a férje ölében, fejét a mellén pihentetve, vagy oldalt a vállára hajtva nézett föl reá. A kezükkel bujósckát játszottak, kötény mögül, a kabátja zsebéből, vagy a háta mögül kellett a férjnek kiszedni a kis feleség parányi kezét s ha megfogta, elborította csókjával és végigsimogatta mind az öt ujjacskát. A beszélgetések is mindig ugyanaz volt, majdnem szóról-szóra ismétlődött mindennap ugyanaz a dialóg.

— Szeretsz?
— Szeretlek, kicsi gyöngyöm.
— De nem olyan nagyon, mint én téged.
— Lehetetlen.
— Isten bizony!

A hintaszék ilyenkor megindul és elröppenti őket messzire, a mesés meseország tájaira, ahol csupán csak gyerekek élnek.

— Hát mondja meg nekem, kicsi uram, mit csinálna, ha én megszökném?

— Utána szöknék!

— Igazán?

— Igazán.

— De hátha nem szeretném?

— Kényszeriteném, hogy szeressen. De mit csinálnál, te, kicsi gyöngyöm, ha én nem szeretnék többé?

— Hát — akkor én ezt az első pillanatban észrevenném és azt mondanám: kicsi uram, maga már nem szeret engem, nem akarok többé a terhére lenni és meghalnék.

Enyelgő, tréfás gyermekjátékok voltak ezek a beszélgetések, de a kicsi piros asszony nevető gyermekarcza ilyenkor olyan ünnepélyes komoly volt, hogy az ura igazán megijedt.

— Kicsi gyöngyöm, csak akkor halj meg, ha már nem szeretlek. Akkor örökké, örökké fogsz élni s ha megkéréd szépen a jó istent, nekem is ad örök életet.

A mézes hetek derűs, játékos szerelme csak nem akart elmúlni. Mintha kiszakadtak volna a világból, teljesen csak egymásnak éltek. Minden idegen, de még a rokonok, a szülők is csak zavarták az ő édes együttlétüket. Egyik nap ikertestvére volt a másiknak s a hintaszék ringásával mintha változatlan szerelmök bölcsője lett volna.

Az enyelgésük, a beszélgetésük is ugyanaz maradt. Csak lassan, elvétele nyert polgárjogot egy-egy új szó, egy-egy új mozdulat. Ezt akceptálták, megszokták s beleillesztették a többiek sorjába. Így az asszonykának eszébe jutott, hogy szembe fordulva urával áthajtsa fejét annak vállán s úgy kérdezze:

— Szeretsz-e?

A férjnek különös varázsszal töltötte el a szívét, hogy nem látva a ragyogó fiatal arcot, úgy beszéljen hozzá. Majd két tenyere közé fogva a barna fejcskét, előre vonta s akkor összenéztek bohókás, nevető meglepetéssel, mintegy viszontlátva egymást és kaczagva csókolództak össze.

— Itt vagy, kicsi gyöngyöm?

— Isten hozta, kicsi uram!

Majd új szeszélye támadt az asszonynak. A térdére fektette ura kezét, gonddal kitergette, aztán az öklével beleütögetett, mintha hust klopfolna. Majd komoly műértelemmel nézegette, hogy nem-e vékonyabb, mint azelőtt és hirtelen ideges mozdulattal ellökte magát. Ezt az idegességet inkább az ösztönével észlelte a férje és egyszer meg is kérdezte:

— Kicsi gyöngyöm, miért vered meg a kezemet?

Mire az asszony elgondolkodott és azt felelte:

— Nem tudom. Talán azért, hogy ne váljék rossz.

A gyermeket nem szabad elkényeztetni, a kezét sem. Majd hirtelen áthajolt férje vállán és faggatóan szólt:

— Most meséljen valamit.

— Mit meséljek, kicsi gyöngyöm?

— Valamit, aminek nagyon örülhetnék.

— Mi az?

Az asszonyka szorosabban fogta át férjét s hirtelen mozdulatában egy kis erőszakos türelmetlenség volt, a hangjában pedig kedvetlenség, midőn kifakadt:

— Eh, azt magának tudnia kellene!

És ez a jelenet is állandóan beilleszkedett a többibe. Mint a könnyű, muló felhő, úgy borult lelkükre ilyenkor megdöbbenő feszültség, mely azonban csakhamar eloszlott. A férj iparkodott ezt a muló, zavaró

hangulatot is eloszlatni. Azt mondta, hogy majd mesél valamit. És tréfára fogva a dolgot, egy-egy együgyű kis gyermek-mesét komponált sebtében össze, mit az asszonyka feszült figyelemmel hallgatott.

— Most pedig a kicsi gyöngyöm meg fogja mondani a mese tanuságát.

A kicsi asszony a szája szögletébe dugta a kis ujját.

— Hát, a mese tanusága az, hogy — itt megint áthajolt a férje vállán — hogy az én kicsi uram nem szeret engem.

— Kicsi gyöngyöm! Ilyet nem szabad mondani. Ugy-e, nem hiszi ezt komolyan?

— Nem hiszem komolyan, suttozta az asszony, mert ha komolyan hinném, akkor én már nem élnék.

A könnyű felhő, mintha nehezlne. Mind tartósabban borította el a meghitt hintaszék derűs szemhatárát. Valami vajudott benne, valami gyerekes jelentéktelenség. Érezték már mind a ketten, de egyiknek sem volt bátorsága azt egyenesen szóvá tenni. A férj a jövő aggodalmában kereste a magját, mely ezt a csupán szerelmének élő asszonyt néha elfogja: hátha férje valamikor nem fogja szeretni? S iparkodott ezt az aggodalmat eloszlatni. A szerelem együgyű játékát, mely boldoggá tette, meg-megszakította hosszas, okos fejtegetésekkel, melyekben bizonyíttatta, hogy a szerelem nem mulhatik el, hogy az mindennap újra támad s akinek olyan édes kis felesége van, mint neki, az ha akarná is, nem szünhetik meg szeretni, mert kicsi gyöngyét nem szeretni egyszerűen lehetetlenség.

A baba szomjasan leste minden szavát s mintha megnyugodott volna tőlük. Egyszer azonban ezzel a kérdéssel szakította félbe a félig érzelmes, félig gyermekes magyarázatát.

— Hát mondja meg, kicsi uram, ha én nem születtem volna, nem szeretett volna más valakit?

Ez a kérdés volt tán valamennyi között a legeggyűbb, de lelkében megrendítette a férjet. Valóban, kit szeretett volna, ha az a kicsi édes teremtes meg nem születik? Megijedt ettől a gondolattól, de még jobban a másiktól, mely meggyőző igazságképpen feleletnek az ajkára tolult: csakugyan mást szeretett volna. Őszinte, mindenek átfigó szerelmében azt hitte, hogy lelke neje előtt nyitott könyv lehet, melyben az szabadon olvashat, de rémülettel érezte, hogy ennél a lapnál hirtelen be kell csapnia a könyvet. Szokatlan megindulás járta át s egy fenyegető veszedelem érzete. Könyörögve nézett le a ráfordított gyermekarczra, melyen a felelet mohó várakozása tükröződött vissza.

— Kicsi gyöngyöm, szólt reszkető hangon s oly komolyan, ahogy e gyermekasszonynyal még sohasem beszélt, minek gondoljunk lehetetlenségekkel? Lásd, te élsz, te enyém vagy és nem tudom elképzelni életemet boldognak, nyugalmasnak te nélkülöd. Ha nem ismertelek volna meg, ki tudja mi lett volna belőlem?

Az asszony sirva temette arcát keblébe. A férfi megindulása nőtt.

— Gyöngyöm, kicsi gyöngyöm, ne sirj, hiszen nincs rá semmi okod!

Az asszony csak sirt.

— Ó én tudom, szólt fuldokolva, ha te nem élnél, én soha, de soha sem szerettem volna mást.

— Azt nem tudhatod, drágám, az ember szíve szerelemre van alkotva és szeretnie kell. De nagyon, nagyon boldogtalan lettem volna, ha a gólya nem hoz engem s nekem nem tudom honnan, néztem kellett volna, miként kérdezi az én kicsi gyöngyöm mástól, valami léhűtőtől, hogy szeretsz-e? Ó mint gyűlölöm azt az embert már a pusztá gondolatra is.

E tréfás fordulatra az asszonyka édesen kaczagott s nagy szemében a könyeken keresztül ragyogott ismét ártatlan jókedve. A felhő ezuttal eloszlott.

De abban a kedves kis főben még mindig kísért az a nehéz gondolat, mely tudatossá nem tudott válni s mindennemű abszurd formában nyilatkozott meg. A filigrán teremtés, aki nem tudott semmivel sem foglalkozni, csak a szerelem érzésével és gondolatával volt eltelve. Csodálkozva és szomorúan nézett férjére, ha az egyéb dolgokról beszélt s ha hivatalos kötelességével megokoltak vélte azt, hogy hazulról mindennap távozzék. Minek a hivatal? Mire való a pénz? Ezt semmiképen sem tudta megérteni.

Változatlan, mély szerelemmel csüggött férjén, de a hintaszékben összebúva az édes gyermekes fecsegés mind komolyabbá vált. Az asszonyka mindenféle lehetetlen problémákat vetett föl. Ha ő most meghalna, lehetséges-e, hogy kicsi ura ne haljon meg ugyanabban a percben? Ez erősködött, hogy ebben az esetben okvetetlenül főbe lőné magát, de ez nem volt neki elég. Ő neki, ha kicsi urát elvesztené, rögtön megszakadna a szíve.

S az édes szerelmi enyelgés közben, mind sűrűbben, mind idegesebben csapott le kicsi ökle ura tenyerére.

*

Végre megtudta, hogy mi bántja.

Szép, enyhe tavaszi délutánon, leeresztett rouleauk mögött ültek a hintaszékben. A tavaszi levegő édes varázsa fokozta a férj szerelmét, egy kicsit be is csipett ettől a levegőtől, mintha tiszta ozont lélegzene be. Az asszonyka azonban hidegebb, tartózkodóbb volt a rendesnél. Mintegy kikerülte férje csókját és csökönyösen a vállá mögé rejtette arcát. Így faggatta szeszélyes, ideges hangon:

— No meséljen valamit.

— Mit meséljek?

— Hát — meséljen valamit egy kis fiúról, akit egy kis lány szeretett s aki a kis lányt is nagyon szerette, de csak azóta, hogy ismeri.

— Kicsi gyöngyöm, hiszen minden kis fiu csak akkor szereti a kis lányt, ha ismeri.

— Ugy?

— Természetesen.

— És mielőtt ismeri, addig nem szeret?

A férj szíve megdobbant, egyszeriben értette kicsi feleségét. Ajkára tolult a hazug felelet: nem! De nem tudott hazudni feleségének és nem mert neki hazudni. Ez a csupa hit és gyermekesség sokszor megdöbbenetette őt éleslátásával. A gyermek szeme olvasott az ő lelkében s hangjából értette ki azt, mit szavakban nem mondott.

— Kicsi gyöngyöm, szólt szenvedélyesen átfogva a finom termetet, a kis fiu, mielőtt kicsi feleségével találkozott, nagyon ostoba volt és nagyon könnyelmű. Azt hitte, hogy szereti ezt is, azt is, de igazán, mélyen és végtelenül csak akkor tanult meg szeretni, mikor az ő gyöngyét fölfedezte.

— Hát meséljen, szólt az asszony s mintegy ösztönzésre bátorítva férjét, reá mosolygott. Meséljen. Tudni akarom, kit szeretett az én kicsi uram, meg azt is, hogyan szeretett. Akkor majd meglátom, hogy engem más-ként szeret-e.

— Jó, szólt a férj, mesélek. De az én kicsi gyöngyöm tudni fogja, hogy az már csak olyan most, mintha nem lett volna. És gondolni fog okos fejével arra, hogy mielőtt az igazi utra talál, minden ember tévutakon halad és sokszor botlik is.

— Hát az én kicsi uram olyan, mint minden ember?

— Bizony olyan.

— Pedig azt hittem, szólt csüggedten, hogy nem olyan. Meséljen.

Aztán hallgatta a mesét. A férj enyhített mindent, csak futólag vázolta szerelmei tárgyát és lefolyását, de azért őszintén elmondta az igazat. Az asszonyka meg hallgatta figyelemmel, nyugodtan mindvégig. Az utolsó-nál azonban előállt kérdéseivel.

— Szép volt?

— Csinos volt, de koránt sem szép. Mióta téged ismerlek, szinte rúttnak látom.

— Hát gondolsz még reá?

— Most jutott eszembe először.

— És — megcsókoltad?

Habozott a felelettel, de mégis csak megmondta.

— Igen.

— Ült-e az öledben?

— Igen.

— Milyen volt?

— Szőke volt, világos szőke. Kövérkés, majdnem egészen gömbölyű, és gömbölyű volt a feje, gömbölyű az arcza s a szeme is gömbölyűen állt ki. Olyan volt, mint két gyöngyszem. Mindig, ahányszor láttam, emlékeztetett a gyöngyökre, miket selyemszálakra fűzve, a nyakukon szoktak viselni a lányok.

Az asszonyka egész testében megremegett. Leszökött férje öléről s riadt félelemmel tekintett reá.

— És nevezted őt gyöngyömnek, kicsi gyöngyödnek?

A férj ijedten karolta át és szorította magához.

— Uram, istenem, szólt remegve, drágám, édes mindenem, ne gondold ezekkel a történetekkel. Esküszöm, hogy úgy, mint téged, nem szerettem soha senkit, sőt nem is volt az szerelem, mit azelőtt éreztem. Léhaság volt, játék volt, mit már régen elfeledtem.

Asszonyi ravaszsággal iparkodott férjére mosolyogni, hogy teljes nyíltságra bírja.

— Kicsi uram, mond meg. Ugy-e nála szoktad meg, hogy akit szeretsz, kicsi gyöngyödnek nevezd?

— Igen, szólt halkán a férj, de neki nem mondtam igazat, ő csak hasonlított a gyöngyökhöz, te valóban az vagy.

Nem hallotta már a többi. Csak azt, hogy igen. Sirva borult férjére, aki a hintaszékbe vonta, simogatta, csókjaival elborította és édes szerelmes szavakkal csitította. Nagy sokára elállt a sirása, csak néha elcsuklott, mint a gyermek, ha abbahagyja a zokogást. Szorosan átfogta karjaival férje nyakát s a vállán áthajolva suttogetta:

— Kicsi uram, ne nevezzen többé kicsi gyöngyömnek.

— De édesem...

— Igen, édesének nevezzen, édesének, ezt nem mondta még senkinek. Lássa, én olyan nagyon szeretem kicsi uramat és nem szerettem soha senkit, csak magát és most úgy fáj, hogy ezeket a csunya dolgokat elmondta.

— De drágám, hisz maga akarta!

Szomorúan rázta meg szép fejét.

— Ha úgy szeretnél, mint én, akkor hazudtál volna.

Még az égben is van protekció! Hiszen a szenteknek nincs más hivatásuk, mint hogy a hívőket az Úristennél beprotegyálják.

Gáspár Gyula.

*

Aki morzsára született, soha sem jut egész kenyérhez.

Oláh közmondás.

*

Az igazság könyveken alapul, kár hogy a könyvek nem alapulnak igazságon.

TÜNDÉREK.

(Felolvastatt a Kisfaludy-Társaság február 10-ki nagygyűlésén)

Egymás mellett lovagolunk
A sötétzöld fák alatt,
Körülöttünk fűtyentgetnek,
Dalolnak a madarak.

Lombok résén arany nyilként
Egy-egy sugár villan át,
És a fenyves felénk ontja
Fűszeres, langy illatát.

Friss hegyi szél, dévaj kedvvel,
Pajkos ujjal meglegyint,
Megborzolja ruhád fodrát
S gesztenyeszin' fürteid.

Ilyen szépnek, ily bájosnak
Még sohasem láttalak,
Arczod olyan titokzatos,
Szemed oly mély, álmatag.

Nem te vagy az a tündérlány,
Ki valaha itt lakott?
S kit megrontott bűve-bája:
A lovag nem én vagyok?

Bájos, s csalfa volt a tündér,
Lenge, játszi és vidám,
Úgy megült a viztajtékon
Mint te ülsz a paripán.

Czéda kedve vészhozó volt,
Ma itt láttuk, holnap ott...
— Igaz, hogy Lucernbe készülsz
S utba ejted Toblachot?

Nos, annak a szép tündérnek
Volt egy varázskürtje, lásd,
Ha belefűt: hívó hangja
Törbe csalta a vadászt.

Éppen olyan éles hangja
Volt a kürtnek, mint neked.
A vadász csak ment utána,
Ment és aztán elveszett.

Történt, hogy egy nyári reggel
— Oly szép reggel, mint ma van —
Egy bús ifju vadásztatott
Itt, e tájt, magányosan.

Dalnok volt az istenadta,
Ezért volt bús, halavány...
— Fázol, hogy ugy megrezzentél,
Vagy egy emlék bánt talán?

Dalnok volt az istenadta,
Bohó, ábrándos gyerek,
Aki — mikor lelke űzte —
Verselt, mint én verselek.

Révedezve járt az árnyon,
Mind fölebb ment, mint tovább,
Egyszerre csak ő is hallá
A csalékony kürt szavát.

Rajta, rajta! vig vadásznép
Ül vidám tort odafent,
Rajta, rajta! s visszakürtölt
És fűrgén előbbre ment.

Könnyü tegzét vállra vetve
Mind fölebb ment, mind tovább,
Elmaradtak már mögötte
Az utolsó czirbolák.

Elmaradt a nyájas erdő
S jött a sziklasivatag,
Szemközti nagy gránitlapok közt
Törtetett a Tarpatak.

Itt vad mélység, ott bércz-omlás,
Függő szirtek, meredély —
Lásd, ez egykor rémes uton
Ma többé már nincs veszély.

Bizton, békén járhatunk itt
Sziklán, romon, vizen át,
Szárnyfal-dísznek nézzük immár
Az egész romantikát.

Ám az ifjunak szokatlan,
S népes volt e zord magány:
Hittel tört fel a magasba
Az igéző hang után.

Hirtelen, egy fordulónál,
— Hogy jött oda, nem tudom —
Szemfényvesztő karbunkulus
Szikrázott a bércz-csucson.

Rőt sugarát úgy szórta szét
Mint lángkévéjét a nap...
— Babonázó szép szemednek
Van ily vesztő lángja csak.

Ugy lobogott fenn az ormon,
Mint egy tündöklő csoda.
Sokat látott már az ifju,
Ilyet nem látott soha.

Körülötte komor bástyák,
Bizarr tornyok, vasfalak,
Égbe nyúló, rengeteg vár
Állt sötéten, hallgatag.

Körrajának roppant árnya
Zöld, redőtlen tóba hullt,
És az ifju a csodáktól
Majd lángolt, majd elborult.

Mint valami tündérálom
Borult rá a bűvölet
S alvajáróként imbolygott,
Mámorosan tört fölebb.

És fölért, a vészes uton
Szembe nézve száz halált
S fenn, a fénylő bércz tövében
Egy tündérszép lányt talált!

Olyan szép volt, oly igéző,
Oly bűbajos, mint te vagy:
Ott pihent a sziporkázó
Karbunkulus kő alatt.

Arcza, szemc, mint a tied,
Szája olyan mint a szád —
Legfölebb a tolettje
Volt egy kissé pongyolább.

Lenge fátyol fődte testét,
Ezt a tündér-termetet,
Melyre az a sugaras kő
Tiszta, rózsás fényt vetett.

Nyakában egy kis aranykürt,
Kaczér mosoly ajakán.
Hogy az ifjut megpillantá,
Talpra ugrott szaporán.

»Ments meg, ments meg, kedves ifju,
Szabadíts meg, drága lény!
Hozd le azt az égő követ,
Térdre hullva kérlek én!

Szivem addig érzéketlen
S ha dobog is, nem szeret;
Menj a kőért, hozd le, drágám,
Hozd le, hadd szeresselek!»

Hangja zengett, több se kellett
A rajongó ifjunak,
Lelke lángját, minden vágyát
Fölverte az indulat.

S ment lobogva, bizton, büszkén
A legszedítőbb helyen,
Vitte őt az egetvivő
Diadalmas szerelem.

És fölért a sziklafokra
És megállt a kő felett,
De az, mihelyt megérinté,
Rögtön elsötétedett.

Elsötétedett, megingott,
Ingott minden kő vele
S dörgő robaj közt sodorta
Az ifjut a tóba le.

De a lányka meg volt váltva,
Boldog lett e percz alatt:
Szive hirtelen fölérzett,
Szeretett, fájt s meghasadt...

Igy történt ez hajdanában,
Ma már nem történik így.
Kissé bús vagyok miatta
S rájuk kissé tán irigy.

Szigoráll nyit most az ormon,
Hol egykor a csoda állt.
— Nem kívánod, hogy lehozzam
Neked azt a szigorállt?

Mondd, parancsold s én merészen,
Nem törődve semmivel —
Felrontok a kék virágért
A roppant szirtekre, fel!

Szilaj, égő szerelem víz
Minden vészen, poklon át,
Fenn az ormon kitűzöm majd
Diadalma zászlaját —

S édes díjul téged nyerlek,
Vagy éretted meghalok...
Nos, tündérem, drága lánykám,
Kell a virág? Akarod?

Felkaczagsz, — oh, hála érte! —
Álmot űztem, vége van.
Menj utadra, megtalálom
Én is majd az én utam'.

Mindkettőnkre más más sorsot
Mértek az új istenek:
Te majd férjhez mégy, leánykám,
És én — elfelejtelek!

Endrődi Sándor.

SAISON.

Blitz úr culotte-ban.

Édes Emma,

Szép gondolat, hogy a telet Kajászó-Szent-Péteren tölti, amit egy kis nemzeti elfogultsággal magyar Nizzának nevez. Ha udvarias volnék, azt mondanám, hogy mindenütt örök tavasz van, ahová az én kedves barátomat, a maga urát, magasabb szolgálati érdekekből áthelyezik. De különben is bizonyos, hogy maguknál Szent-Péteren sem lehet hidegebb, mint ahogy az ujságban olvasom, a Rivierán van most. És sem Párizs budoárjai, amelyeket nem ismerek; sem Budapest aszfaltja, amelyet a nemzeti eszme nevében annyiszor kiátkoztak, nem rontottak meg annyira, hogy féltékeny szívvvel el ne higgyem, amivel boszantani akar, s meg ne legyek győződve, hogy maga Kajászó-Szent-Péteren is tud mulatni, ha kedve tartja.

Édes istenem, miért ne tartaná kedve? Egy mulatását azonban mégis elrontom. Maga már nemcsak az összes férfiakkal kaczerkodik, tábornokokat és gyóntató papokat, sőt urambocsá, a jó istent s az ő elsőszülött fiát is beleértve, hanem a nagy közönségre is kivetette a hálóját, s úgy látom, az a becsvágya, hogy Magyarországnak mind a 16 millió lakosa, vagy legalább is a 840.000 választópolgára azt vallja, hogy istenem, milyen szép és elmés asszony az az Emma! Már nem is rövid ideje, hogy a leveleit a papírnak csak az egyik lapjára írja, két ujnyi lapszéllel, törlésekkel és javításokkal, tele általános igazságokkal és közérdekű gonoszságokkal, úgy sejtem nyomtatás alá. S nekem ezekben a levelekben fölöttébb gyászos a szerepem; úgy érzem, hogy csak szükséges rossz vagyok; a hangja, ha hozzám szól, olyan, mint azoké a gonosz asszonyoké, akik vidám férfitársaságban nevetségesse teszik az ott medvéledő urukat. S én nekem szakasztott olyan az érzésem, mint volt kis fiú koromban, amikor egyszer boldog rémülettel láttam, hogy Jókai Mór barátságosan előre köszön nekem, és szelid mosolygással int felém, hogy szervusz öreg! Én zavartan fogadtam el a köszönését, s csak aztán vettem észre, hogy egy ismerősenek köszönt, aki a hátam mögött

ment. Édes Emma, ha maga a közönséggel akar beszélni, akkor egyenesen és őszintén forduljon hozzá — én a maga elmés és finom leveleivel épp oly kevéssé dicsekedhetem el, mint a fenség megszólításával az a képviselő, aki úgy elállja az utat egy szép asszony előtt, hogy a fejedelmi udvarló csak ezzel a ravasz udvariassággal juthat a hölgy elé.

Egy jó tanácscsal azonban máris szolgálom, ha igazán írásra adja magát. Édes Emma, könnyelműen ne általánosítson! Én már megszoktam a maga csókolnivaló túlzásait, s azt a villámgyorsaságot, amelylyel a jelenségek sokféleségéből törvényt tud levonni. De az isten szerelmére, hogy vigyük a közönség elé azt a merész kijelentését, amelylyel nyilvánvalóan a bécsi rablógyilkosságra céloz, hogy manapság már csak a rablógyilkosok házasodnak szerelemből? Ugyis ránk jár a rúd, hogy milyen erkölcstelenek vagyunk, s mert magunk megromlottunk, romlottak látjuk az egész világot. Ez a tétéle méltó párja annak a nyiltszívű kifakadásának, hogy a szerelem tulajdonképpen egy nagy disznóság! Ámbár ez nem is olyan erkölcstelen mondás; a Kajászó-szent-péteri Times-nek az a tárczája, amelyet maga elég gonosz volt kívánni, s nekem megküldeni, körülbelül ugyan erről az alapról mennydörög azok ellen, akik másról írnak verset, mint a hazáról meg az édes anyjukról.

Édes Emma, az önök helyiérdekű Times-szával nem vitatkozom, de magának megmondhatom, hogy én még mindig azt tartom, nekünk van igazunk. Az az érzés, amelylyel az ember a hazája s az anyja iránt viseltetik, egyféle s nem változó: tiszta szeretet és tiszta bánat, mert ha mást érez, azt bizonyára nem írja meg. A szerelemmel járó ezerféle hangulathoz és árnyalathoz képest ez nagyon szűk kör. A tartalma mindig egyforma, a hangjának mindig ugyanannak kell lenni, s azért ha csak valami nagy teremtmény elme nem írja, az ilyen vers már nagyon ismerős, tehát unalmas. Unalmassá tenni a hazát s az édes anyjukat: van ennél nagyobb szentségtörés? A kedvesükről szabad rossz verset írni, de a hazájukról s az édes anyjukról soha! S azt a nézetet is osztom, hogy az anyaimádó versek írói éppen csak arról az egyről feledkeznek meg, hogy az anyjuk csak nekik anya, szent, magasztos, és fölérhethetlen; másnak, akit ilyen

szubjektív érzések hozzá nem kötnek, földi asszony, aki iránt érdeklődni különösebb oka nincsen. Mert látja édes Emma, azt az illendőség határain belül is lángoló tiszteletet, amelylyel én ön iránt viseltetem, az ön bátyjait s édes apját kivéve, minden férfi érezheti ön iránt, s ha én verset írok önről, ebben nemcsak a magam titkos érzéseit fejeztem ki, hanem az önök szolgabíráján kezdve egész a fűszeres-segédig mindazokét a férfiakét, akik olyan boldogok, hogy önt akár csak látásból is ismerhetik, s az én dühös féltékenységemnek nincs is egyéb írja, mint hogy ők éppoly hiába éreznek, mint én. Azzal a külön érzéssel, amelylyel én az édes anyámra gondolok, a dolog természeténél fogva még csak a hugom s a két öcsém gondol rá.

Bocsánat, hogy így belemelegedtem s ahogy maga szokta, a levelem tulajdonképpen tartalmát utóiratban írom meg. Hogy bebizonyítsa jól nevelt vidéki olvasónő voltát, kérdésekkel fordul a szerkesztőséghez. Két dolgot kérdez:

1. Elképzelhetni-e férfi és nő közt igazi és melléksz (milyen ötlet!) nélkül való barátságot?

2. Mehet-e nő férfi-jelmezben álarcosbálba?

Édes Emma, én nagyon jól tudom, hogy maga semmit sem un úgy, mint a barátságot s a mennybéli üdvösségeért sem menne férfi-jelmezben álarcosbálba. De azért

ad 1. Igenis elképzelhetni, sőt van is: az egyoldalú szerelem barátság. Például ha én szeretném önt, de fájó szívvel lemondanék önről, ön meg nem szeretne engem, de a társaságomat s az apró udvariasságaimat nem szívesen nélkülözném: ez a csukor és citromelegy, ez a langyos, de elég üdítő limonádés érzés: ez a barátság.

Ad 2. A mi barátságunk alapján bátor vagyok őszintén megmondani, miért ne menjen férfi-jelmezben. De előbb kérem, képzelje el Blitz urat culotteban! Blitz ur, az ön titkos imádója, akinek a kezében a selyem és a csipke, a rőf és az olló egy-egy lírai költemény, Blitz ur a multkor a kereskedő ifjak bálján culotteban jelent meg, atléta-uraságtól levetett kurta selyem-nadrágban, harisnyásan, csattos cipőben. Akikről példát vett, az atlétákkal együtt, Blitz ur mindenekelőtt a természettudomány áldozata, amely szerint a divat éppugy, mint minden egyéb, természetes fejlődés eredménye, amely fejlődésben éppugy megtalálhatni a ritmikus haladás és a látszólagos visszaesés törvényét, mint minden egyebekben. A mai társadalom individualista, de a férfi-divátja, hogy úgy mondjam, kollektivistá, amely a külsejében minden férfit egyenlővé tesz s az udvarlás küzdelmében lehetőleg egyenlő fegyverekkel lát el. Valószínű, hogy a fennebb említett látszólagos visszaesés törvényénél fogva a férfi-divat majd a mult század individualista viseletévé fog visszafejlődni, amely az öröklött lábikrának s a gazdag ember csipkéjének s atlaczának diadalmat biztosít a lőcsaláb s a posztó fölött. De egyelőre még nem tartunk ott. Mikor tehát Blitz ur a többi kollegái széles pantallója ellen az ő culotteját játszotta ki, udvariatlanul siettetette a természetes fejlődést. Az Evolutio is asszony

s az asszonynál első a türelem s az udvariasság. Blitz ur nagyon megbűnhődött, az ő férfias bájai szokatlan látványától mindenki rosszul lett.

Édes Emma, a férfi- s a nő-ruha különbsége is természetes kialakulás eredménye, amely ellen büntetlenül nem is vétethet senki. Ha egy asszony még oly dekolletált ruhában jelenik is meg, abban nincs semmi. De ha állig begombolt dragonyos-köpenyben jelenik meg, az asszonyok rosszat gondolnak, a férfiak meg azt mérlegetlik, miben különbözik ő nagysága termete egy igazi dragonyosétól. Ez a mérlegelés bizonyára nem a dragonyosnak kedvez, de talán az illető hölgy női méltóságának sem. Ez csak elég erkölcsös kijelentés? Tanulja meg, édes Emma, a féltékenység még az erkölcsre is ráviszi az embert.

Kezét csókolja

szomorú rabszolgája

Korax.

Arizona Kicker.

Inaséveim az Arizona Kickernél.

Bizonyos körülmények, amelyek a nyájas olvasót nem érdeklik, reám nézve azonban végzetesek valának, arra kényszerítettek, hogy Amerikába távozzam és hírlapírásnak szenteljem életemnek még hátralevő napjait.

Arizona városban (Arizona állam.) megismerkedtem az odavaló »Arizona Kicker szerkesztőjével, bizonyos Tom Johnston nevű roszképű fiatal emberrel, aki átkozottul szerény fizetés mellett hajlandó volt engem lapjához szerződtetni. Igen kecsesítő színben ecsetelte nekem a helyi viszonyokat, igen szépen nyilatkozott arról az előkelő társadalmi állásról, amelyet lapja és annak munkatársai Arizonában elfoglálnak és azután a következő általános kérdéseket intézte hozzám:

- Tisztelt gentleman, tud ön lőni?
- Valami keveset.
- Well! Hogyan állunk a bokszozással?
- Na, na!
- Very well! Van önnek bowie-knief-ja?
- Vagyonom romjain vásároltam egyet.
- Kitűnő. Akkor ön kész ujságíró?
- És a meggyőződése sem kíváncsi mr. Johnston?
- Meggyőződés? Mi az?

Beléptem tehát az »Arizona Kicker« szerkesztőségébe. Az első este így szólott hozzám mr. Johnston:

— Színházi rovatunk vezetőjét tegnap leütötték. A szegény ficzkó több hétig munkaképtelen lesz. Ez alatt az idő alatt ön fogja lapunkat szenzációs színházi hírekkel ellátni. Fődolog, hogy a dolog érdekes legyen és átlag öt tíz embernek a becsületében gázoljon. Ha valaki mégében megpukkad, az nem baj. Ha önt megtalálják verni, az sem baj.,.

— Értem mr. Johnston!

— Nagyon örülök neki. Ön igen szellemes fiatal embernek látszik. Ohajt egy dollár előleget?

— Igen.

— Kár. Véletlenül nincs nálam... De talán holnap adhatok. Most pedig menjen el a színházba és igen fogok örülni, ha megrakodott méhecske gyanánt fogom önt visszonlatni.

Elmentem a színházba és megrakodott méhecske gyanánt tértem vissza.

— Mr. Johnston — mondám tiszteletteljesen — két óriási dolog van. Az egyik »Primadonnák harcza« cím alatt

volna kiadható, a másik »Béka« cím alatt keltene föltűnést bizonyos körökben...

— Nagyon jó — mondta mr. Johnston, kezeit dörzsölgette — írja meg talán ma a »Primadonnák harcza«-t...

Leültem az íróasztalhoz és megfogalmaztam egy igen diszkrét modorban tartott ujdonságot, amelyben elég átlátszóan, de a nevek megnevezése nélkül mondtam el, hogy a »Globe« színház két népszerű primadonnája állandó határviellongásban él egymással...

Mr. Johnston elolvasta az ujdonságot, azután összeránczolt homlokával röviden így szólt:

— Marhaság!

— Marhaság? Miért, óh miért?

— Mert Amerikában nem ír az ember ilyen limonádét. Több élénkséget fiatal ember, több élénkséget!

Azután leült és néhány másodperc alatt elkészítette a következő ujdonságot:

Primadonnák harcza. Miss Elly Andersen legkellemetlenebb modoru művésznő, akit valaha a »Globe« deszkáin láttunk. A kétfejű sárkány angyal hozzája képest, Xantippe pedig egy enyhe bakfis. Miss Elly Andersen minden szerepét el akar játszani, különösen a tiszteletreméltó miss Maud O'Brien rovására. Miért? Azért mert fiatal és csinos idomai vannak? Miss Maud O'Brien is volt fiatal és idomáinak csínosságára a legidősebb helybeli gentleman-ok is szívesen emlékszenek vissza. Miss Elly Andersen terrorizálja az egész »Globe« színházat és az igazgató úgy tánczol, ahogyan ő énekel. Mi ez? kérdezzük mi. Fölszólítjuk olvasóinkat, hogy tartózkodjanak a »Globe« színház látogatásától olyankor, amikor ez a kiskoru hárpia játszik. Ellenben csatlakozzanak ahhoz a macskazenéhez, amelyet Arizona jóízű polgárai akarnak neki adni. Miss Maud O'Brienről lapunk holnapi számában hosszabb esztetikai elmefutkározást fogunk közölni.

— Így kell az ilyesmit megírni — mondta mr. Johnston.

Másnap délután egy sötét külsejű ur állított be szerkesztőségünkbe és mr. Johnston után tudakozódott. Mr. Johnston megjelent.

— Kutya — szólott az idegen dörgő hangon — tudod ki vagyok?

— Tudom — mondta mr. Johnston nyugodtan. Te vagy a texasi lóköltő, annak a hárpianak az apja...

— Jól mondad gaz — szólott az idegen és két ügyesen alkalmazott ökölcsapással kezelni kezdte mr. Johnstonot. Ez revolvért vett elő és rövid egymásutánban hat lövést küldött az idegen felé. A lövések részint a kemenczébe, részint az állótükröbe hatoltak. Az idegen pedig szorongatni kezdte mr. Johnston torkát:

— Visszavonod? — kérdezte barátságosan.

— Vissza — mondta mr. Johnston. Hiszen ha tudtam volna, hogy ezért jössz!

Nyomban megfogalmazta a visszavonó nyilatkozatot, amelyben lovagias elégtételt adott miss Elly Andersennek és a sárga földig lepiszkolta miss Maud O'Brient, kijelentvén egyúttal, hogy az esztetikai tanulmányt nem miss Maud O'Brientről, hanem miss Elly Andersenről fogja megírni.

Miss Elly Andersen apja zsebredugta a revolverét és megnyugodva távozott.

— Ostobaság — mondta mr. Johnston és megdörzsölte a nyakát. Írja meg a »Béka«-t!

Megírtam a »Béka«-t. A látottakon okulva, még diszkrétebben említettem föl, hogy a »Globe« színház egyik elsőrangú művésznője a másikat némi tulzással »Béka«-nak nevezte.

Mr. Johnston ismét azt morogta a foga között:

— Marhaság!

Azután ismét maga írta meg az ujdonságot.

A *béka*. Miss Ellen Greenről egész Arizona tudja, hogy rosszszájú teremtes. Szájánál csak a művészete nagyobb. A szégyen ártatlan miss Kate Booz a multkor igen rosszul járt, mert miss Ellen Green őt az egész színház hallatára »Béka«-nak

nevezte. Miért? Hallotta már valaki miss Kate Booz-t kurutyolni? Senki. Kénytelenek vagyunk rösszalólag megcsóválni miss Ellen Green fejét és azt tanácsolni neki, hogy óvakodjék a hasonló kijelentésektől, mert különben rothadt almákkal fogjuk őt meghajigálni. Megértette?

Másnap délután egy természetes asszonyosság jelent meg lapunk szerkesztőségében és mr. Johnston után tudakozódott.

— Én vagyok! — mondta mr. Johnston és elővette bowiekiefjét.

Mielőtt azonban azt használhatta volna, a természetes asszonyosság egy csapással földhöz teremtette őt és ráült a gyomrára. Azután társalogni kezdtek:

— Gyalázatos kutya, tudod ki vagyok?

— Tudom — nyögte mr. Johnston.

— Eszerint visszavonod?

— Vissza — nyögte mr. Johnston.

— Addig nem kelek föl, amíg le nem diktálok — mondta miss Ellen Green, mert ő volt a természetes asszonyosság.

Mr. Johnston lediktálta nekem a következő nyilatkozatot:

»Részvétellel értesülünk arról, hogy tegnapi tudósításunk tévedésen alapult. Természetes, hogy azt a gazembert, aki miss Ellen Greent méltatlanul rágalmazta, rögtön elcsaptuk. Miss Ellen Green-től pedig ezen a helyen is alázattal bocsánatot kérünk.«

Mikor miss Ellen Green távozott, ünnepélyesen fölemelkedtem és így szóltam mr. Johnstonhoz:

— Mr. Johnston, az én gyöngé idegzetem nem bírja ki az ilyen erőmegpróbáltatásokat! Van szerencsém bejelenteni, hogy fölmondok.

Mr. Johnston vállat vont és így szólt:

— Maga gyerek! Minálunk ez állandóan így megy.

— No, én nem kérek belőle — válaszoltam bizonyos borzadással és még aznap visszautaztam Budapestre.

Azóta magyar újságíró vagyok és kimondhatatlan örömmel látom, hogy ilyen dolgok a magyar sajtóban soha, de soha nem szoktak előfordulni.

Riporter.

A telegrafistának.

Irta: MATILDE SERAO.

(Folytatás.)

II.

A hallgatag gépek mintha aludtak volna ez ünnep délutáni nyugalomban, mikor egyszerre halk hívójel hallatszott. Senki sem vette észre a kezelőnök közül, akik még karácsony napján is arra voltak itélve, hogy félháromtól este kilenczig hivatalban legyenek. Valamennyi mással foglalkozott. Maria Immaculata Santaniello köténye alá rejtve kezét, olvasót pörgetett; Pasqualina Morra a költő, Pietro Paolo Parzanese verseit olvasta, a melyek ellen még a főnöknőnek sem volt kifogása; Julietta Scaranó sebesen irt valamit egy telegramm-papírosra; Adeline Marko kis prémgallérral a nyakán, karmantyuba dugta a kezét és szundikált; Annina Caracciolo a közömbös, a levegőbe meresztette a szemét; a többiek ásitóztak vagy suttogva fecsegték a szomszédjukhoz, aki úgy tett, mintha nem hallaná, nehogy mozdulni legyen kénytelen. A hívás azonban most már erősebben hallatszott; egy magányos géptől jött, a sarokból, Concetta Santaniello félbeszakította a hét fájdalmas titkot és megszólalt az ő imádkozó hangján:

— Foggia hiv!

Senki sem mozdult; szokás volt, hogy soha ne tegyenek semmit a főnöknő parancsa nélkül. Mikor pedig a hívás egyre szaporább lett, a kezelőnök, hogy mond-

janak valamit, hogy félbeszakítsák ezt az unalmas csendet, mind ismételték:

— Foggia hiv, Foggia hiv, ki beszél Foggiaival?

— No ne lármázzanak, én, mondta az előszobából belépő Annina Pescara, a foggiai géphez szaladva. Sose hagy békén ez a Foggia!

És venni kezdett, balkezének két ujjával tartva a papiros szalagot, míg jobbjával a Nápolyba szóló telegrammot írta. Alig látott meg egynehány szót, odahívta elválaszthatatlan barátnőjét:

— Borrelli, jer ide.

Borrelli hirtelen összehajtotta a *Pillangó* című szépirodalmi lapocskát, melyet suttyomban olvasott, zsebre dugta, aztán a rövidlátók ösztönszerű mozdulatával megigazitva szemüvegét, barátnőjéhez sietett. És ő is nagy figyelemmel kezdte olvasni a papirosszalagon látható jeleket.

— Ó, be nagy számár! kiáltott egyszerre.

— Bocsáss meg, de én ebben nem látok semmi számárságot, csak az tűnik ki belőle, hogy nagyon szereti azt a leányt, viszonzá Annina Pescara, kinek érzékösségét az a megjegyzés sértette.

— Jó, jó, de férfinak sohasem volna szabad így megalázkodni, vágott vissza a Borrelli-leány doktori hangon.

A szerelmes telegramm pedig csak folyt tovább; ötvenkilencz szóból állott, Casacalendából jött és bizonyos Maria Talamonak szóló Nápolyba. Gyönyörű egy telegramm volt, egy férfi kiontotta minden szerelmét a családot ez ünnepén, panaszkodott, hogy egyedülválóságában nem vigasztalja őt meg senki. Sóvárgott az imádkozott teremtség egy szerető szava után. Esküdzött, hogy szerelme örök, bármi is történjék a világon. Mindezt olvasta Maria Morra is, ki szinte odasietett, Peppina Sanna, ki arra mentében megállt, Caterina Borrelli és Annina Pescara, aki csak egyre csusztatta két ujjá közt a szalagot.

— Micsoda szószátyárság! kiáltott Borrelli.

— Ez a távirat Casacalendából jő? kérdezte De Notaris, szintén odaközeledve.

— Onnan, onnan, felelték neki.

— Akkor hát a rendes. Csaknem mindennap érkezik egy. Már az én kezemen is megfordult egynehány, szóló De Notaris.

— Á, ez az a bizonyos, aki mindig eped! kiáltott Ida Torelli a helyéről. Várjatok csak, hadd olvasom én is.

Vagy tizen csoportosultak össze a foggiai gép körül, Annina Pescara egész büszkén egyenesítette ki kis derekát a viaszos vászon párnácskán és igazi ünnepi hangon, fenszóval olvasta a papirosszalagról a szenvedélyes ömlengéseket. A leányok mind figyelmesen hallgatták.

A skeptikus Ida Torelli vihogott. Caterina Borrelli, az erős lélek vállat vont, mintha bosszantanák az ilyen ostobaságok. A többiek azonban elérzékenyítette egy kicsit a lángoló telegramm és suttogva beszélgetni kezdtek többé-kevésbé szívesen szerelmeikről. A szép Adelina Marko egy csomó udvarlóval dicsekedett, akik azonban nem kellettek neki, mert ő egy magasrangu telegráf-tisztviselőt szeretett. Szívének választottja özvegy ember volt, két gyermek atyja, sokkal idősebb nála; szülei sohasem egyeztek volna bele, hogy ennek a felesége legyen; a leányt epesztette ez a szerelem, melyet sohasem vallhatott meg. Peppina Sanna az ő szép szőke-bajuszu, göndör tengerésztisztjére gondolt, aki most Japán körül vitorláz s aki majd csak két év múlva kerül haza. Maria Morra, a műkedvelő, öt év óta hiven szeretett egy hivatalnokot, aki csak az előlépést várta, hogy elvehesse és addig is azzal vigasztalódott, hogy együtt játszottak Mareneo *Celeste* drámáját és *A hideg fürdő* című bohósságot. Annina Pescara, miközben a szerelmes telegram-

mot leírta, az ő másodéves joghallgatójára gondolt, akinek még két esztendeje van hátra, meg három évi gyakorlat és négy-öt évi reménykedés, hogy ügyész lehessen valahol a vidéken. A gépekkel teli teremben, e szíreteiktől, családi örömeiktől távollevő fiatal lelkekből kitört ez ünnepnapon alázatos, becsületes, hű szerelmök. De a fecsegésnek egyszerre vége lett. A főnöknő bejött a másik gépteremből, hol a férfi-osztály turnus-vezetőjével értekezett.

— Micsoda csoportosulás az, kisasszonyok? Kiki a helyére; nem szabad a készülékeket elhagyni. Látja, Torelli, Nápoly-Chiaia már rég hívja, maga meg ott diskurál! Sanna, lemásolta már azt a lajstromot, a melyet magára bízam? De Notaris itt van egy Potenzába szóló távirat, adja le. Marko, hát már maga is tágit az asztala mellől? Micsoda sűgás-bűgás ez?

— Nagysád, kérem, egy távirat, bökte ki Caterina Borrelli nagy zavarában.

— Miféle távirat?

A főnöknő elvette Annina Pescara elől a táviratot és elolvasta. A kezelőnők nagy alázatosan helyökre takarodtak, de kíváncsian nézték: vajjon minő hatása lesz a szerelmes telegrammnak azon az apácza-arczon. A főnöknő azonban nem árulta el az érdeklődésnek semmi jelét és hátat fordítva a leányoknak kilökte a telegrammot a kis ablakon, mely a férfiosztályba nyílt. Aztán megállt a szoba közepén és szigorú hangon így szólt:

— Kisasszonyok, mindig azt hittem, hogy olyan hivatal élén álltok, melyben komoly leányok, buzgó tisztviselők dolgoznak és e helyen feledik az ifjú korral járó balgaságokat. Most azt látom, hogy csalódtam, mert íme egy potom semmiség elvonja önöket a munkától. Meglátják, nagy baj lesz, ha még egyszer előfordul ilyesmi. Ne feledjék, kisasszonyok, hogy önök esküt tettek a távirati titok megőrzésére; az a legjobb, hogyha egyáltalán nem érdeklődnek az iránt, mit ír a közönség. Ezt jegyezzék meg maguknak jól.

Mély csönd lett. Senki sem mert válaszolni. A főnöknő lesütött szemmel, lassan, hevílet nélkül beszélt és senkire sem nézett. Nem volt rosszszívű, de nagyon érezte felelősségét és folytonosan remegett, hogy osztálya a feljebbvalók előtt elveszti jó hírnevét. Mély, kínos csend uralkodott a teremben; a leányok, mintha megzsibbadtak volna, nem bírták a munkát folytatni, csak a De Notaris billentyűje kopogott, amint a potenzai telegrammot leadta.

— Hány az óra? kérdezte De Notaris.

— Tizenhét, harmincz, felelt elhaló hangon Cle-menza Achard, a szomszédja.

— Tizenhét harminczegy! kiáltott aztán kis vár-tatva Ida Torelli.

— Köszönöm, mondta De Notaris és reá írta a a telegrammra az időt.

Vagyis félhára járt. Már jó másfél órája, hogy be-esteledett; kilenczig azonban még mindig negyedfél óra volt hátra. A gázt már meggyújtották, de a főnöknő, tekintettel arra, hogy nem volt munka, lecsavartatta a lángokat, mert az igazgató mindig azt prédikálta, hogy takarékoskodni kell a gázzal. Ebben a félhomályban nem lehetett se olvasni, se kézimunkával bibelődni; az árnyékban olyan furcsák voltak a gépek: a kerék, melyre a papirosszalag csavarodik, a kis aczél-emeltyű és az óramű, melynek fogantyúja olyan, mint egy keresztes kardmarkolat. Itt-ott egy kis fényesség csillogott: a vilámlámpát védő üvegharang; egy-egy billentyű gombja; Olimpia Faraoe strass fülbevalója; a fekete üveggyöngy hajtűk, melyeket Ida Torelli viselt szőke hajában. Mély csönd volt. Nem lehetett se írni, se olvasni, se himezni. A leányok gondolkodtak.

— Torelli, mit akart önnel Nápoly-Chiaia? kérdezte a főnöknő asztala mellől.

— Semmit, nagysád.

— De azután is szólt!

— Csak annyit mondott, hogy karácsony van és unatkozik.

— Remélem, rögtön elhallgattatta?

— Nem feleltem neki, nagysád.

— Akkor jól van.

Tudniillik beszélgetni szigorúan tilos volt, kivéve a szolgálati ügyeket. Késedelmet, tévedést, ügyetlenséget könnyen megbocsátottak; de a privát-beszélgetéseket soha. Akit tetten értek, először megdorgálták, aztán fegyelmi vizsgálatot indítottak ellene; a vidéki tisztviselő pedig szigorú levelet kapott az igazgatóságtól, hogy ilyesmi többet ne történjék; és mégis ez volt a leggyakoribb, a legkedveltebb vétség; mert ez volt a legveszedelmesebb. Ime most is, a csöndben és homályban, Annina Pescara a foggiai állomással fecsegett nagy halkán. A foggiai tisztviselő, miután lekopogta azt a szerelmes telegrammot, így elmélkedett a papiros szalagon:

— Lám, kisasszony, milyen potomságokkal bibelődnek az emberek!

Annina Pescara azonnal visszafelelt, hogy ez éppen séggel nem potomság, mert a szerelem szép dolog; mire a telegrafista úr megjegyezte, hogy a szerelem földülja az emberek háromnegyed részének boldogságát. Ez a szentimentális beszélgetés vigan folyt a vonalon. Annina Pescara csak hallotta a jeleket, amint a gép kopogott; a szalagot nem járatta, mert nem is volt rá szükség. Hogy válaszában kopogását ne lehessen hallani a teremben, jó erőre szorította a billentyű srófját.

Háttra dőlt székén; kis fehér keze hanyagul, mozdatlanul nehezedett a billentyűre. Azt lehetett volna hinni, hogy alszik a homályban. Barátnői azonban látták, tudták, hogy Foggiával beszél, mert ők is szoktak így a tilosban járni. Persze, senki sem árulta volna el. Amott Olimpia Faraone is beszélt, Reggioval, mind rendesen; de tapasztalatlan és kevésbé óvatos léte a szalagot is futtatta, aztán darabonként letépdésve, zsebre gyűrte. Három hét óta minden nap beszélt azzal a calabriai hivatalnokkal, ki már két szerelmes levelet is irt neki. Az ünnepnapok igen alkalmasok voltak erre a tiltott érintkezésre; a tisztviselők, munka híján, unatkoztak üres hivatalukban és kedvük kerekedett fecsegni. A leányok is unatkoztak és izgatta fantáziájukat: ilyen messziről egy ismeretlennel beszélgetni. Mindez suttyomban történt; de a bűnös arczán látszott, mily gyönyörűsége telik a kis csalásban.

— Pescara! kiáltott a főnöknő.

— Parancs? riadt föl a leány és erősen lenyomta a billentyűt, hogy a foggiai embert elhallgattassa.

— Alszik maga?

— Nem én, nagysád.

— Kérdezze meg Foggiától: mi ujság?

Annina Pascata mosolygott a sötétben. Egy perc múlva hidegen válaszolt:

— Semmi, nagysád.

Az incselkedésre mindig kész Caterina Borrelli most Olimpia Faraonehoz fordult:

— Faraone, kérdezz meg te is Reggiótól, hogy mi ujság?

Mire Faraone nyugodtan, vontatott hangon felelt:

— Semmi, minden rendben van.

A főnöknő nem vett észre semmit. Levelet irt egy régi iskolatársának, ki most tanítónő valami falucsukában. Boldog újévet kívánt neki, visszaemlékezett a nevelőintézetben töltött napokra, elmondta, hogy hivatalával meg van elégedve; de a levél mégis bánatos volt. Rá, a szegény nőre is ránehezedett az a szomorúság, mely a terem fél-

homályában semmittevésre ítelt leányokat gyötörtte a néma gépek mellett, karácsony szent napján, mikor a rokonok, ismerősök mind estebédnél ülnek, tombolát játszanak és házi bála készülődnek. Neki senkije sem volt többé a világon és elfogta az otthon, a család honvágya. Főlemelte fejét és végignézett e mozdatlan leányokon, kik vagy szunyókáltak, vagy szomszédjukkal fecsegték suttogva. Nem pirongatta őket többé. Érezte a hosszú, hideg órák bűbánátát, mely ez ifjúságra szállott. Nem pirongatta a leányokat. Sajnálta őket és önmagát.

(Folytatjuk.)

Vörös László.

A koronás levélíró majdnem úgy szólította meg Vörös Lászlót, az új államtitkárt, hogy: *Kedves Vörös!* A hivatalos ranglétrán egyetlen lépcsőfok választja el az államtitkárt a minisztertől. A kereskedelmi minisztériumban meg éppen csaknem bizonyos, hogy az államtitkár emelkedik kegyelmes méltóságra. Kemény Gábort követte Baross, Baross Gábort Lukács, Lukács Bélát Dániel, Dániel Ernő...

A sort Dániel Ernő megállítja. És ma már bizni lehet benne, hogy hosszabb időre. Kiváló erőt állított maga mellé: Vörös Lászlót, aki e hónap hetediké óta államtitkár a Lánchídfőn levő kereskedelmi palotában. A magyar politikai terminológia ravaszul nevezte el államtitkárnak a miniszter első hivatalnokát. Az államtitkárnak nagyon gyakran kell eltitkolnia, ami jót csinál, hogy a miniszterre fogják és még gyakrabban kell eltitkolnia, ami rosszat nem ő csinál, hogy valahogy a miniszterre ne fogják. Vörös László, aki ez ideig a minisztérium legkitünőbb munkaereje volt, most van a diplomácia fogadótermében.

Első díszes kvalitása gyanánt akarom felemlíteni *A Hétben*, hogy az egész kabinetben ő a legfiatalabb államtitkár: negyvenhat esztendő. Ezt a korbéli elsőbbségét bajos volt kikutatni. Mert bár ő nem zárkózott természetű, de társai az államtitkárságban nincsenek többé olyan korban, amelylyel még dicsekedni szokás. Huszonnégy esztendővel ezelőtt kezdte a pályáját a kereskedelmi minisztériumban. Két esztendővel később fogalmazó volt, hat év múltán titkár és 1889-ben már osztálytanácsos. Nem éppen hosszú állomások jelölik tehát haladásának egy-egy pontját.

Méltóztatik való értelmé szerint ismerni ezt a szót, koncesszió? A vállalkozók hiszekegy-jében a koncesszió óhaját nyomon követi Vörös László neve. Ő volt a mindenható a vasuti koncessziók osztályában. Ott nevelődött bele nagy műszaki tudása, amelynek jogán tagja volt az államvasutak korábbi igazgató tanácsának, kormánybiztosa a budapest-pécsi vasutnak, a nyolczvanas években felügyelője a magyar észak-keleti vasutnak, később ugyancsak felügyelője a postatisztképző tanfolyamnak és kormánybiztosa a budapesti villamos vasutnak. Munkásságához fűződik egy jeles iskola megteremtésének érdeme is: neki van legnagyobb része a vasuti szaktanfolyam megállapításában. Ő adta meg tehát a vasuti hivatalnokok szakképzésének alapját...

Uj állásában nagy szüksége lesz azokra a disztin-gvált tulajdonságokra, amelyek ez ideig is megkülönböz-tették. Eddig csak vállalkozók, mérnökök, községek és minden rangbell képviselők türelmetlen építő vágyával kellett az állam és a forgalom igényeit összeegyeztetnie: most szemben van egy legióval, amely isten bocsáss, nem-csak kereskedni, de keresni is akar. Mert van szállítás és fuvarozás, behozatal és kivitel, vasut és hajózás, posta és táviró, utépités, hidépités és középítés, engedélyezés és szubvencionálás, kereskedés és iparfejlesztés, szaba-dalom és monopólium, statisztika és értékmegállapítás, rév és vám, tarifa- és másnemű bizottság, vámtanács és ipartanács, csarnok, kamara, mértékhitelítés, zálogház és ah! sok, nagyon sok ember.

Dé van a kereskedelmi minisztérium üléstermében egy kép is: a Baross Gáboré. Az ő emlékének nagy fényessége világítja meg az ösvényt, amelyen az utódok-nak haladniuk kell.

INNEN-ONNAN.

+ Szervusz, kegyelmes uram! Ha illik, ha nem, ugyanabban az ujságban kifejezni nagy tetszésünket valamely cikk felett, amelyekben az megjelent: bizony nem fér belém a Tóth Béla minapi krónikájának lelkes dicsérete. Szép volt, bölcs volt és nemes volt az, mint általában minden, amit irodalmunknak ez a genialis és hasznos zsémbese ír. Finoman és élesen váltott ki az ő koncentrált elméje határozott véleménynyé valamit, amit — stréberséggel keresztül-kasul fertőzött magyar társadalmunk-ban — minden jóra való ember erkölcsi kényelmetlenségnek érez. Csakugyan undorító dolog a tegezésbe burkolni kegyelmes uraink kegyelmét leső alázatosságunkat. S csakugyan buta dolog min-den alap, ok és előzmény nélkül összetegeződni olyan emberek-vel, akiket most látunk először. Hanem egy dologra nincs káden-czia a jeles és elmés krónikában. Arra nincs, hogy mi a manót csináljon manapság a magunk fajta szegény íróember azokkal a kegyelmes urakkal, akik tegnap még csak ténsurak voltak, s a kikkel réges-régen, teljes jussal tegeződött össze? Kérem, ez ma nagyon aktuális kérdés. Ijesztően szaporodnak körülöttünk az ilyen kegyelmes urak. S ha nem is érhet mindnyájunkat baleset — mert valljuk be, az írástudó emberek Magyarorszá-gon a kegyelmesség ellen még immunisok, de majdnem bizonyos, hogy előbb-utóbb a magunk, vagy legalább a lapunk összes barátjaira reákerül a sor. Azután találkozom az én friss, ropo-gós kegyelmes urammal aki tegnap mint ténsur még igazán jó fiu volt s a velem való tegeződést komolyan vette, sőt sokra-becsülte. Ma már, kegyelmességének erős érzetében, ürügyül véve azt a tiszteletet, melylyel tekintélyes hivatalának ő maga is tartozik — felségesen halad felém. Grandezzájával előre is figyelmeztet, hogy immár nem vagyunk *Frère et cochon*, vagy amint a magyar mondja *nem őriztük együtt a disznó-kat*. Pedig, lelkekre, együtt őriztük biz' azokat!... A kegyel-mes ur igen leereszkedő hidegséggel köszön s felette aggódik, hogy elég indiskrét leszek rákiáltani: *szervusz, kegyelmes uram!* Persze, ha képviselőházi *nagyságos* szavazat volnék, akkor elviselné ezt is szívesen. De csak ujságíró ténsur vagyok s így kegyelmes tekintélyének árt az én szervuszom. No most már miképpen tisztelegjek a kegyelmesnek? — Én azt hiszem, megérdemelné, hogy leszervuszozzam. Hadd szenvedne egy kicsit! De a magam büszkesége tiltja ezt a malicziát s így a kegyel-mes ur meg nem érdemlett diadalt arat. Ám ő hálás tapinta-tosságomért s halványan emlékezik rá, hogy mi tegnap tege-ződünk s bár a lehető legvékonyabb modorban, de mégis fenn-

tartja a régi szokást. Mi egyebet tehetek: vissza tegezem a kegyelmes uramat, persze szintén úgy, hogy ne igen hallja senki más. Ha annakelőtte soha sem tegeződünk volna, most sokkal közelebb állhatnánk egymáshoz, sokkal természetesebben és szívesebben érintkezhetnénk. De köztünk ürképen tátong a régi bizalmas tegezés. Ez az ür pedig soha sem fog többé bete-metődni. Mert én sohasem lehetek kegyelmes ur (a minél külön-ben a legkisebb bajom is sokkal nagyobb) ő viszont soha sem lehet többé nem-kegyelmes ur, hivatalából lebukhatik, de címéből nem. És ez a cím Magyarországon nem is *Titel ohne Mittel*. Még akkor sem az, ha a hozzávaló hivatalt elvitte az ördög. Mert akkor meg következik a penzió, mely úgy hallom, 8000 frt. Évi 8000 frt — terringettét, ez szép pénz, ha az embernek pusztán azért jár, mert kegyelmes urnak méltóztatik lenni! Ennyi évi jövedelmet egy író ténsur csak óriási munká-val, nagynehezen tud itt megkeresni s csak addig, míg kiadói, vagy idegei azt nem mondják, hogy *csitt!*... A tegeződő kegyelmes ur és ténsur közt tehát sohasem áll többé helyre a természetes egyensúly. Ami egyébként szintén nem szerencsét-lenség. Annál kevésbbé az, mert nem lehet rajta segíteni. S ez Horatius szerint a legmegnyugtatóbb momentum még a komoly, igazi bajokban is.

* * *

§ Kemény Zsigmond szivarjai. A regényíró bárónak és a Pesti Napló néhai szerkesztőjének szivarjai néhány esztendővel ezelőtt tűntek fel és akiknek ezekből a viharlított, megfakult szivarokból kijutott, nagy kegyelettel és nagy főfájással emleget-ték. Mert az idő becsesekké és csipősekké tette ezeket a szivarokat. Trafikok természetesen nem árulták, de valahányszor a Pesti Naplónak vagy az irodalomnak valamelyes ünnepe volt, egy vagy legföllebb két ilyen drága szivar mindig elő-került abból a fiókból, amelyben Marich Ágoston, az Athe-naeum legrégibb szedője őrizgeti. Marich bácsi ugyanis annak idején bizalmasa volt a nemes bárónak és amikor Kemény Zsig-mond szembajossá lett, ő volt az, aki a beérkezett cikkelye-keket a szerkesztő szobájában felolvasta. Ilyenkor egy kézszorítás és egy szivar volt a rendes jutalma. Marich bácsi pedig a szivarokat szépen elrakosgatta és sajnálta, hogy a kézszorítások-kal nem tehet hasonlót. De azontul úgy érezte, hogy azok a kézszorítások összekapcsolták az irodalommal és most sohasem szalajtja el az ünnepi alkalmakat, hogy az irodalomhoz való tartozását ne dokumentálja — a Kemény Zsigmond szivarjai-val. Eddig a Pesti Napló szerkesztői voltak a boldogok, akik a híres szivarokat elszivhatták, de legutóbb a Kisfaludy-Társá-ság bankettjén is feltűntek, ahol Gyulai Pál és báró Kemény János szíveiben költöttek kegyeletes érzéseket. Marich bácsi tehát most már nemcsak a zsurnalisztikai, de az irodalmi ban-ketteket is meghódítja ezeknek a szivaroknak és immár csak az a kérdés: győzi-e még sokáig a Kemény Zsigmond szivarjai-val, avagy ezek is hasonlatosak a — negyvennyolczas honvédek-hez, akik annál többen vannak, mentül tovább esünk a legen-dás harcok idejétől?

* * *

✱ ... Varrónó? Halljuk! halljuk! Zichy Jenő grófról az irigy férfiak rágalmi nyomán sok hamisságot tesznek fel az asszonyok. Pedig a nemes gróf nagyon komoly puritán kezd lenni. Már tavaly az országgyűlésen felülmulta puritánizmus tekintetében még a boldog emlékü Irányit is, mikor azt köve-telte a minisztertől, hogy a meztelen szobrokat és képeket bővebb fűgefalevelekkel szereltesse föl. Most meg, mikor Hojcsy Pálnak az adókról tartott beszédében ez a szó hangzott fel: „a sze-gény varrónó” — Zichy Jenő gróf harsány érdeklődéssel kiáltotta rá, hogy *halljuk! halljuk!* A tisztelt ház élénk derűsége fakadt, mintha bizony ez a halljukozás megint valami csapodárságra vallana. Pedig, ha igaz volna, amit Zichy Jenő grófra hagyományosan rá fognak, akkor a *szegény varrónó* után nem azt kiáltotta volna, hogy *halljuk! halljuk!*, hanem

azt, hogy *lássuk! lássuk!*... Igaz, hogy mikor a derűtség után a megzavart Hojtsy Pál így szólt: *úgy látszik, jobban kedveli a tisztelt ház az adókérdésnél a pikantériákat* — Zichy Jenő gróf nagy és őszinte *úgy van!* kiáltása nyugtázta a szónok gyanújának alapos voltát. De ebből sem szabad a nemes gróf ellen hamiskás fegyvert kovácsolni. Mert tegye a szívére a kezét az egész tisztelt ház, akár az egész tisztelt világ, még Lukács pénzügyminisztert sem véve ki — hát van-e emberi lény a világon, amelyik az adókérdést jobban kedveli, mint a pikantériákat?

* * *

✱ **Tudósítás a harcterről.** Mi azt hiszszük, a hármasszövettség nagy erejének kegyelméből, békében élünk a muszkával. Pedig dehogy, — folyik a muszkával a mi háborunk immár évek óta. Csakhogy a háborúnak azt a durva és akut formáját, mely például Kína és Japán közt ütött ki, a művelt és gyáva Európában immár el tudjuk kerülni. Nálunk a háboru már tisztán magasabb sztratégiává és katonai szervezkedési és fegyverkezési versenyé finomult. Azért a mérkőzés óriási, még nagyobb, mint a valóságos dulakodásban. S ennek a nagy krónikus háborúnak — ki tudja — nincs-e több halottja és nyomorultja, mint a zajos és véres csatáknak? S ennek a nagy krónikus háborúnak is az lesz a vége, hogy legyőzöttül roskad össze az egyik fél, ha ugyan nem mindakettő. Az erő kifejtés módjai, az egyes fegyvernemek s a katonai tudomány egyes ágai ebben is éppen úgy szerepelnek, mint a csaták akut háborúiban. A muszka nyugati határára csapatokat küld. Mi csapatokat küldünk Galicziába. Muszka kémek járnak nálunk, a mi kémeink sűrögnek Muszkaországban. A muszka visszahuzza ereje egy részét kelet felé. A mi stratégiánk ezt hadicselnek ismerik fel s megfelelő csapatmozgásokat rendelnek el. A muszka új tartalékot szervez, Mi szervezzük a népfölkelést. A muszka megerősíti nagy katonai rakodó telepeit. Mi is nyakrafőre erődítünk. A muszka vasúthálózatot csinál hadi célból. Mi tulszárnyaljuk még több stratégiai vasútvonallal. A muszka tulszárnyal bennünket nagyobb lovasságával. Mi védjük magunkat lovasezredeink megerősítésével s megelőzzük a gyalogság jobb felfegyverzésével. A muszka most csatát veszített, de siet helyreütni a csorbát s szintén jobb puszkákat szerez be s visszaadja a kölcsönt a tűzérési harcban. A mi generálisaink meg vannak verve, mert észreveszik, hogy drága Uchatiusaink sokkal gyöngébbek a muszka ágyuknál s nem állják a füstnélküli löpor feszítő erejét. Éppen most vagyunk eme csatavesztés után. Bécsben beismerték s a »Pester Lloyd«-ban már panaszkodnak, hogy a tűzérési harcban megvert bennünket a muszka. De ezzel a csatával még nem veszítettük el a háborút. Generálisaink a szégyent vallott régi ágyukat fokozatosan ki akarják vonni a tűzvonalból s pótolni akarják új ágyukkal, melyek még sokkal jobbak lesznek, mint a muszka ágyuk. Ez a legújabb hír a harcterről. Ez a legújabb hír pedig rettentő érzékenyen érint bennünket azért, mert a legrégebb, Montecuccoli-féle katonai igazságot juttatja eszünkbe. »A háborúhoz három dolog szükséges: pénz, pénz és — pénz.«

* * *

⊙ **Eviva diva rediviva!** Saját külön színházi galopin-ünk fölkereste e napokban Donnerwetter báróné, született Dalos Pacsirta úrnőt, aki évekkkel ezelőtt a *Hugonottákban* az apród szerepét oly szépen domborította, s aki néhány évvel ezelőtt végképen visszavonult a színpadtól. Közte és tudósítónk közt ez alkalommal a következő párbeszéd fejlődött ki:

Ő. Jól esik, hogy magyar embert látok. Vannak még magyarok?

Tud. Nincsenek, azaz... nincsenek éppen sokan... ugy egynehányan...

Ő. Sajátságos. Még most is? De színházba nem járnak többé, ugy-e?

Tud. (Zavartan) Ritkán... fölötté ritkán... Néha elmen-

nek megnézni, vajon nem jött-e vissza a báróné. Aztán csalódottan térnek haza.

Ő. A derék magyarok! Imádom őket. Ó, a paprika, a fokos és a délibáb!

Tud. Nem látjuk a bárónét többé soha?... soha?... (fájdalmas és elhaló hangon:) soha?

Ő. No, nem mondom. Tudja, az attól függ... Vannak arra, önök felé, vasutak?

Tud. Az egyetemi ifjuság diadalszekéren szállítaná kegyedet haza...

Ő. A jó egyetemi ifjak! Tudja, nem mondom, hogy soha se énekelek többet. Kinaiaknak és malájoknak még nem énekeltem.

Tud. Ha énekelt volna a kinaiaknak, ma ők volnának a győztesek, és nem Japán.

Ő. Gondolja? Meglehet. Eh bien, ha tud egy jó szerepet, írja meg. Komoly legyen, nagyon komoly; tudja, én már csak nagyon komoly szerepeket vagyok hajlandó játszani. Egy jellemű és eszmegazdag nadrág-szerepet szeretnék...

Tud. Csak egy szót szóljon s írók és szabók versenyezni fognak...

Ő. Ez kedves, nagyon kedves. Igazán, a szegény magyarok! De én nem felejtkeztem meg róluk, ah nem!... Sokszor gondolok a magyarokra s férjem tiszta-ujlaki bajusz-pedrórt használ.

Tud. Szabad ezt otthon elmondanom?

Ő. (egyszerűen) Igen.

Tud. Köszönöm, nagyon köszönöm.

Ő. Várjon csak, hadd küldjek haza valamit. Tartsa a zsebkezdőjét. (Egy könyvet ejt a zsebkezdőre s barátságosan szorítja meg a tudósító kezét.)

Tud. (meghatva) Ó, báróné!

Ő. Csak semmi hála. Nagyon szenzibilis vagyok... oly könnyen elérzékenyülök...

Tud. (meghatottságán uralkodva) Igen, igen, legyen óvatos... Istenem, hisz idegeire nem vigyázhat eléggé. Mily könnyelmű is voltam!...

Ő. Nem, barátom, nem; legyen nyugodt. És most: isten önnel. Ne felejtse el, hogy utoljára is ezt mondtam önnek: Addio... Fokos és délibáb!

Tud. (megcsókolja a feléje nyújtott kezét; mélyen meghatva) Fokos és délibáb!

Ő. (bucsut int s lágy, végtelenül gyöngéd hangon): Fokos és délibáb!

IRODALOM.

A kézmívesség dicsérete.

A Rákosi Jenő híres okosságánál csak az ő aranyos jó szíve nagyobb. A mi czopfos és klikkes, kizáró és elzárkózó irodalmi életünk közepett ő körülbelül az egyetlen tekintély, amely nem elfogult és nem türelmetlen, s az irodalmi és polgári hitvallásuk különbsége nélkül fogadja a fiatal írókat apai gondjaiba. Nem is apai, hanem anyás gond ez; hasonlatos azokéhoz a viruló anyákéhoz, akik javakorukban, mikor még maguk is mulathatnának, magukra öltik a garde sötét ruháját, s mosolygó lemondással viszik bába vérszegény hitvány kis lyányukat. Ez egy kitűnő és brilláns író, aki maga is most jutott a tehetsége delelőjére, talán póznak tetszik, pedig nem az, de még ha az is volna, a maga önmegtagadásában szép és rokonszenves, s nemcsak hogy ártalmatlan, hanem az irodalomnak egyenesen megbecsülhetetlenül hasznos.

Tudjuk, mi kelti a legtöbb rokonszenvet: a túlzás. A Rákosi Jenő gondolja sokkal rokonszenvesebb, hogysem túlzó ne volna. Nemcsak a jelenvaló, hanem az eljövendő írókra is kiterjeszti, s talán a maga pályakezdése tapasztala-

taiból is tudván, milyen kín az ismeretlenség s milyen fájdalom a félreismertség, egyre azoknak az akadályoknak az elhordásán munkál, amelyek a feltörő ismeretlen tehetségek útját állhatják. Esztendőnkint egyszer el-elbarrangol irtatlan erdőkbe, járatlan sziklafalak közzé, s mindig akad egy-egy szerényke ibolyára, amely valami legsűrűbb sűrűben, szinte hozzáférhetetlen sziklahasadékban tengette reménytelen életét. Ez eddig jó volna, s az is természetes, hogy Rákosi Jenő, az ő irodalmi hitvallásához képest, a magyar népben látván a mindenképpen magyarrá váló magyar nemzet alapját, kutatásai közben előszere-ttel keresi föl a népet, az elmélkedő földmiveseket s a gondolkodó mesterembereket. Belejátszik ebbe bizonyára az a megfontolás is, hogy abban a művésztől leginkább elűtő környezetben van a belesöpött művészi léleknek legnagyobb szüksége a külső segítségre, s a Burns meg a Jankó János példája mutatja, ez a gond milyen nyere-sége a művészetnek. De a tehetség ritka, mint az aloe virága, s a nép sem szállíthat minden esztendőben ujat. Rákosi Jenő az ő szerény ibolyáiról, örömeiben de bizta-tásképpen is, mindjárt megjósolja, hogy terepélyes tölgy válik belőlük. Ez a természettudományi csuda csak Szent-Erzsébettel esett meg, amikor a kenyér rózsává változott az ölében. A Rákosi Jenő jóságát is megjutalmazta a jó isten, és Csepreghy Ferenczcel megtette azt a csudát, hogy asztaloslegényből irodalmi értékű íróvá változtatta. De a csuda nem lehet állandó, s a kivétel nem lehet törvény. Rákosi Jenő az idén egy asztalos-mestert fedezett föl, tavaly egy szűrszabót, egy pár évvel ezelőtt egy főispáni titkárt — rossz viccz, nem is új viccz, de lehetetlen, hogy e közt a sok mesterember közt olyikban, a legtöbben, talán valamennyiben csizmadiát ne fogjon.

Nem tartok attól, hogy amit irok, félreértik, s Rákosi Jenőről szólván, a szavaimból ki nem érzik az a mély tisztelet, amelylyel a személye, az a hódolat, amelylyel a tehetsége s a működése iránt viseltetem. Egy poétánkat kivéve, akit itt van okom nem nevezni nevén, ő az egyetlen tekintélyes írónk, aki eljár közénk, fiatalok közé, barátkozik velünk, s valami szerzett vagy képzelt külső méltóság paripahátáról nem szólnokol hozzánk. Amint mi mindig bizonyosak vagyunk az ő jóindulata felől, ő is tudhatja, hogy mi állandóan érezzük, kicsodánk ő és mit köszönhetünk neki. De épp ezért nem kell attól tartanunk, hogy bizalmaskodásnak vagy tiszteletlenségnek itéli, ha a dolgaiba belebeszélünk. Az ő bizalmára és barátságára épp az tesz bennünket méltóvá, ha meg van a magunk véleménye s a magunk meggyőződése, még ő vele szemben is.

Édes istenem, ha mind beváltak volna, akiket Rákosi Jenő fölfedezett, a mi mai litteraturánk a megfordítottja volna a Madách híres falanszterének. Teszem Kupa Michel Angelo sirva esdekelné a köszívű Rákosi Jenőnek: engedj, ó engedj egy szék lábát faragnom! Nem, neked a Mózsés szobrát kell megcsinálnod! rivallna rá a bős zsarnok. A piacon új czégtáblák ragyognának:

ERCKMANN-CHATRIAN

ezelőtt

PIRINGER ÉS SOKULSKI

vagy

BENVENUTO CELLINI

ezelőtt

KNOPP-ÉS STEINER

Az Otthon-klub ügyis Gelb M. és fia czég által alkotott gobelinekkel ékesítette a falait, most még csak a

Bruchsteiner és fia czég által készítettessen mennyezet-képeket — akkor minden meglesz, amit akarunk.

Ezek megint rossz vicczek voltak, s egy cseppet sem méltóak ahhoz a nemes buzgalomhoz, amelylyel Rákosi Jenő a magyar irodalom fölfrissítésén fáradozik. De azt hiszem, irodalmat nem lehet fölfrissíteni — az magától frissül föl, ha ideje kívánja. A legtöbb, amit az ilyen gyalupádtól elhivatott író elérhet, az, hogy fáradságos kerülő-utakon eljut oda, ahol a többiek állanak, s megírja még egyszer, amit már előtte megírtak. A halászok s a vámosok a Jézus tana terjesztésében is csak mesterember munkát végeztek, — új lelket Pál apostol öntött bele, aki tudós ember vala és a nagy világból való. Nem akarom kisebbiteni a Kupa Árpád urat, a Rákosi Jenő legujabb fölfedezettje értékét, s magánszorgalom útján szerzett ismereteit becsmérélni, nem különösen látatlanban — elvégre az ő regényének eddig csak három folytatását olvastam a Budapesti Hirlapban. Lehet, hogy ő be fog válni, lehet, bár még eddig nem tetszik valószínűnek, hogy ő lesz az a várva-várt új csillag, amely megmutatja nekünk a Betlehem felé vezető utat. De az ő műveltségéhez képest módosultan, máris ugyanazt a ferdeséget látom benne, ami elkeseríti a nép tanulmányozóit; a nép fia, ha kaputos emberrel beszél, ne adj isten, hogy a maga nyelvén beszélne: az urak nyelvén szónokol. Ezek az írók épp arra nem jók, amire leginkább volnának valók: hogy hiven fössék le a nép erkölceit és gondolkodása módját. Ahogy Kupa Árpádnál az esperes per *önök* beszél a parasztokkal, úgy bizonyára stilizált lesz ott sok, talán minden egyéb is. A velencei metszett tükör sokkal hivebben veti vissza a nép fia képét, mint a fakeretes, hepehupás zöld kis üveglap, amelyhez egyenetlen foltokban tapad a kéneső.

Rákosi Jenővel szemben, aki sohasem népieskedett, nem kell előhozakodnom avval, hogy mert a mi költészetünk a népies irányban érte el a legmagasabb, a tetőfokot, mégis helytelen volna a nemzetiesség fogalmát a népiesre korlátozni. Ez olyan demokrata gőg, amely addig hirdeti azt a szent igazságot, hogy a polgár s a paraszt is ember, míg végre arra az eredményre jut, hogy a gróf meg a báró nem ember. Amint a nemzeti társadalom, hogy egységes legyen, minden réteget egyenlő jogokkal foglalja magába, a nemzeti irodalom is minden irányt egyenjogosit. De elfogadva még a népiességeknek egyedül idvezítő voltát is: nagy a különbség a vízben élő hal közt, amely csak a maga fajtájából táplálkozik, s a föl-színén uszó hattyú között, amely a szárazra is kijár, s ennek a mérhetetlenül nagyobb világnak a fűvét is meg tudja emészteni. A népies irányt nem azok juttatták diadalra, akik megmaradtak a nép kebelében, hanem akik benne születve, a génius és a tudás szárnyain fölibe emelkedtek.

T. L.

Tóth Béla, lapunk egyik erős oszlopa, befejezte nagy munkáját a magyar »szálló igékről« és az *Szájról szájra* című az Athenaeum díszes kiadásában már meg is jelent. Hat évi ernyedetlen szorgalom, kutatás, utánjárás, nagy tudás és türelem gyümölcse e könyv, első és egyetlen a magyar irodalomban. Tóth Béla a magyar Büchmann, de hivatottabb, tudósabb és minutiosusabb annál. Művével hálára kötelezte nemcsak a jelen, de a jövő nemzedékeket is, mert saeculumok mulnak el, míg egy újabb ilyen munkára termett erő újra felmerül. A könyv tüzetes ismertetését, irodalmunk egy másik kitűnősége, dr. Bánóczi József vállalta magára. A könyv külső kiállítása is igen csinos. Árja kötve 3 ft.

SZÍNHÁZ.

Fromont és Risler. Daudet és Belotnak ez a közös szülőtte nem régen került le a nemzeti színház műsoráról s ime újból föltámadt, tegnap, pénteken került színre új betanulással s előre láthatólag soká tartja majd magát. Akiket *Bernardo Montilla* idősb Rislerre emlékeztetett, azokat tegnap idősb Risler nem emlékeztette Montillára. Ez a tökéletes nyárspolgár, amilyenek egy drámai nyárspolárnak lennie kell, aki elköveti azt a vigyázatlanságot, hogy öreg napjaira beleszeret egy fiatal leányba s hisz gyanúflánul mindenkinek, ha még oly fiatal és asszonyoknak kíváncsi is. Nyárspolgár marad az utolsó pillanattig, de aztán kitör belőle az őssallat. — Az új betanulás Csillag Terézt juttatta új szerephez s úgy látszik, új szerepkörhöz. A kedves soubrette-ből kitűnő kaczer, szívtelen asszony vált, kimutatta ezt a *Létért való küzdelemben* is, de különösen tegnap mint Sidonie, aki mindenkit magába bolondít, anélkül, hogy egyet is szeretne. Új volt a partnerje, ifj. Fromont is, akit *Fenyvesi* ábrázolt, kissé túlzott szárazsággal, de mély, intelligens felfogással. Ám remekbe megy *Ujházi* és *Vizvári* alakítása, nemkülönben *Bercsényi*, aki a francia Montillát különbül játszotta, mint Szacsvai a spanyol Risler. A mellékszerepeket *Mihályfi*, *Szigeti Imre*, *Rákosi Szidi* és *Nagy Ibolyka* játszotta, aki hamarjában elvállalván Török Irma szerepét, becsülettel mentette meg a nemzeti színházat a végső pusztulástól, melybe a duzzogásában annyira kitartó és érzékenységgel nagy reményeket keltő Török Irma dönteni akarta.

Dévai Janka, aki a színpadtól megválva, néhány esztendő óta az énektanításnak szenteli idejét, csüörtörtökön nyilvános vizsgán mutatta be tanítványai haladását. A hangrontás szisztematikus üzése mellett, melyet nálunk énektanításnak neveznek, örömmel ismerjük el, hogy Dévai Janka kisasszony valóban hivatással és kiváló gonddal viseli gondját a rábizott tanítványok hanganyagának. Kivétel nélkül egyenletesen, szépen, izléssel énekelnek s azoknak a növendékeknek, kik arra való hanganyagot hoznak magukkal, a Dévai Janka iskolája biztosan egyengeti útját a művészethez. Kár, hogy a kiasasszony a budai Szentesi-féle zeneiskolában tanít csak s nem olyan intézetben, melyet az énekespályára készülő fiatal hölgyek a pusztá hagyományt követve szoktak fölkeresni.

A Magyar ipar- és kereskedelmi bank részvénytársaság 1894. üzletévi mérlegét állapította meg. A tiszta nyeresemény a múlt évi áthozattal együtt 748,539 frt 03 kírát rúg, mi a 8 millió frthyi részvénytőke 9,35 százalékos kamatozásának felel meg. A folyó évi rendes közgyűlés f. év február 26-ára hivatik össze s ott a tiszta nyeresemény felosztása tekintetében azon javaslat terjesztetik elő, hogy az alapszabályszerű jutalékok levonása után fordíttassék 560,000 frt a kibocsátott 80,000 drb részvény 7 frtos (7 százalékos) osztalékára, 14,247 frt 55 kr. tartalékalap rendes és 55,122 frt 45 kr. ugyanannak rendkívüli dotációjára, mi által a tartalékalap a részvénytőke 4 százaléka emelkedik. 6960 frt 19 kr. fordíttassék a banképület értékéből eszközözlendő leírásra, 10,000 frt a hivatalnokok és szolgák nyugdíj-alapjára, 68,014 frt 72 kr. pedig vitessék át a folyó 1895. üzletévi számlájára. Az állami konverzionális műveleteknél való részesedésből már tényleg realizált haszon, valamint a budapest-újpesti villamos vasút ügyletéből eredő nyeresemény a most folyó 1895. üzletévi javára marad.

A magyar takarékpénztárak központi jelzálogbankja e hó 26-án tartja ez évi rendes közgyűlését. A társulat tiszta jövedelme az 1894. üzletévi után 107,323 frt 23 kr, melyből az igazgatóság 5 százalékos osztalék fizetését hozza a közgyűlésnek javaslatba. Tekintettel a társulat kibocsátmányai megnövekedett forgalmára, az igazgatóság továbbá indítványozni fogja a részvénytőkének 2,000,000 forintról 4,000,000 frtra való felemelését. Egy millió azonnal be lesz fizetendő, egy millió pedig az igazgatóság által később meghatározandó időpontban.

A magyar Jelzálog-Hitelbank 3%-os nyeresemény-kötvényei. Az eme kötvények átvételére alakult szindikátus, miután a nem rég átvett első 10 millió forintot teljesen eladta és liquidálta, egy további nagyobb összeget eme kötvényekből opció útján átvett. Ezekből a darabokból az amszterdami és genfi részesek egy tetemes összegre a szindikátusból fix számlára átvettek, mely körülmény a magyar

Jelzálog-hitelbank 3%-os nyeresemény-kötvényeinek gyors kelendőségéről tanuskodik.

A trieszti általános biztosító-társaság (Assicurazioni Genérale) előttünk fekvő körleveléből látjuk, hogy az 1888-ban nyereseményrészesüléssel halálesetre biztosítottak az 1894-ben befizetett díjak után 1610% osztalékot kapnak és hogy ebben az osztályban az eddigi osztalékátlag 2684/100%-ot tett ki. A mérsékelt díjakon és nagy osztalékokon felül az új biztosítási feltételek az ebben az osztályban biztosítottaknak is garantirozzák, hogy:

Megláthatatlannak a kötvények öt évi fönnállásuk után *öngyilkosság, párbaj* stb. esetében.

Nem veszíthetik el teljesen érvényüket kölcsönmentes kötvények három évi fönnállás után.

A biztosítottak egészségi állapotától függetlenül ismét érvénybe léptethetők három hónapon belül oly kötvények, melyek a díjfizetésnek elmulasztása folytán érvényüket veszítették.

Népfölkelés esetén díjpótlék nélkül érvényben marad a biztosítás hat havi fönnállása után 15 000 frtot meg nem haladó összeg erejéig.

A hadi szolgálatteljesítés közben pőldij nélkül érvényben marad a biztosítás hat havi fönnállása után, a rendes hadsereghez, vagy a honvédséghez tartozó biztosítottaknál 5000 frtot meg nem haladó összeg erejéig.

A Budapesti Bankegyesület-Részvénytársaság váltóüzletének vezetésével *Basch* Lajost bízta meg. *Basch* korábban a Magyar Általános Hitelbank volt előkelő hivatalnok, majd pedig a Terézvárosi Takarékpénztár váltóüzletének főnöke lett. Mindakét állásában nagy szakismerete és kiváló munkaeje tüntette ki. A Bankegyesületre nézve kitűnő akció.

A Magyar Általános Kőszénbánya-Részvénytársaság 1894. évi december 31-én lezárt mérlegének adatai a következők: *Vagyron:* Szénteleg és bányamű 433,849.60 forint, lakóházak, bányatelepek és kezelő-épületek 171,372.07, vasutak 222,049.46, berendezés és lelfár 102,134.02, anyagok és provizorátus 50,819.70, szénkészlet 1600 —, készpénz Budapesten és Putnokon 9115.82, értékpapírok 63,421.78, tartozók és előlegek 302,263.01 forint. *Összesen* 1,356,625.46 forint. *Teher:* Részvénytőke 1,000,000 forint, az értékcsökkenés tartaléka 59,695.51 forint, tartalék 143,561.55, adótartalék 10,324.98, dubiózus tartalék 4500 —, fel nem vett osztalékok 160 —, különböző hitelezők 2447.14 forint, *tiszta nyereség* 135,936.38 forint. *Összesen* 1,356,625.46 forint.

Hideg lábak ellen ismételve dicsérni hallottuk a *Pain-Expeller* elnevezés alatt általánosan ismert *Tinct. Caps. comp.* val való bedörzsöléseket; már az első bedörzsölés után kellemes melegség áll be. Meghűlések ellen, melyeket nevezetesen oly időben mikor járványok pusztítanak, nem szabad elhanyagolni, ezek ellen, biztos és gyors hatásuaknak bizonyultak a *Pain-Expeller*rel való bedörzsölések. Épen így fájdalomcsillapító hatásuak csúznál és köszvénynél. A *Pain-Expeller*, melyről itten szólunk, a »Horgony« védjeggyel el van látva, a miért is ezen bedörzsölés bevásárlása alkalmával a »Horgony« védjegyre ügyelendő és másféle üveg visszautasítandó. Ára igen olcsó, 40 kr, 70 kr, vagy 1 frt 20 kr. üvegenként.

A *Tinct. Caps. comp.* mindig mint *Horgony-Pain-Expeller* kenderő és skatulyák »Horgony« nélkül, mint nem valódiak visszautasítandók.

Összes gazdasági gépek

GŐZCSÉPLŐK.

■ Szigoruan a magyar gazdasági viszonyokhoz alkalmazott saját gyártmányok. ■

Az összes gazdasági gépeket tartalmazó árjegyzékkel, szabványgó felvilágosítással és tanácsal, árak és feltételek közlésével szívesen és díjmentesen szolgál az

ELSŐ MAGYAR

Gazdasági Gépgyár Részvénytárs.

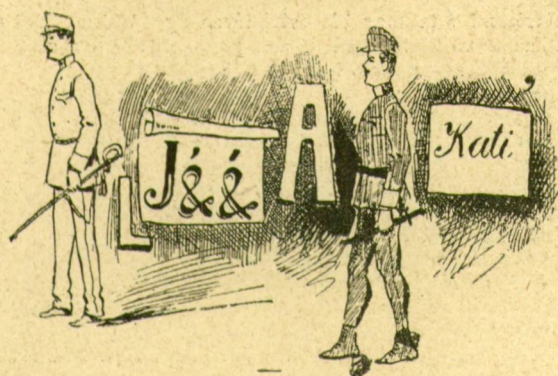
Gyártelep: Budapest, Külső váci-ut 7.

A 6. számban közölt képtalány megfajtása:

Gyermekek menháza.

Helyesen fejtették meg: *Hirsch Nándorné*, *Spitz Jenny*, *Weinberger Hedvig*, *Karton Teréz* és *Olga*, *Gutmann Blanka* és *Irma*, *Neumann Riza*, *Kohn Szidi*, *Rosenberg Vilma*, *Deutch Lujza*, *Grosz Eszti* és *Gizike*, *Komáromi Gizella*, *Weisz Róza*, *Kunetz Józsefné*

KÉPTALÁNY.

Egyéb rovataink egy része térszűke miatt elmaradt.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: KISS JÓZSEF.

Főmunkatárs: KÓBOR TAMÁS.

Foulárd-selymet 60 krtól 3 frt 35 krig méterenként — japáni, chinai, stb. a legújabb mintázattal és színekben u. m. fekete, fehér és színes **Henneberg-selymet 35 krtól 14 frt 65 kr méterenként** sima, csikos, kockázott, mintázottakat damasztot stb. (mintegy 240 különböző minőségben és 2000 szín és mintázattal stb. **postabér és vámmentesen a hához szállítva és mintákat küld postafordultával: Henneberg G. (cs. k. udvari szállító) selyemgyára Zürichben.** Svájcba czimzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek. 2

Zongorákat és pianínókat vásároljunk ott, ahol minden tekintetben megnyugtató garanciát kapunk.

Mint ilyen bevásárlási forrást leginkább ajánlhatjuk **Keresztély Sándor (KLINGER)** minta-zongoratermeit Budapesten, Váci-körút 21. sz. (Ipar-udvar.)

GRÓF KEGLEVICH ISTVÁN-FÉLE COGNAC

MINDENÜTT KAPHATÓ.

Szt Lukács-füsdő
részv.-társaság.

Téli kura a kényelemmel és pompával berendezett iszapfürdőben, [mely] a szállodákkal egy épületet képez.

Uj! Gyógykezelés zuhanynyal (Douche Massage). Prospektust küld az igazgatóság Budapesten.

Előfizetési ár

¼ évre (6 füzet) 1 f. 80 kr.
½ évre (12 füzet) 3 f. 60 kr.
Egy évre (24 füzet) 7 f. 20 kr.

Bérmentes küldéssel.

Milleniumra teljes lesz
Megjelenik
65 FÜZETBEN
Kéthetenként egy füzet
30 kr. ért.

SZALAY-BARÓTI A MAGYAR NEMZET TÖRTÉNETÉ.

LAMPEL RÓBERT
(WODIANER FÉRFIAI)
cs. és kir. udvari könyv
kereskedés kiadása.
BUDAPEST, ANDRÁSSY UT 21.

FELTÉTELEK GYŰJTŐKNEK

6 előfizető után a teljes mű ingyen
5 " " 50 füzet "
4 " " 40 " "
3 " " 30 " "
2 " " 20 " "

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADEMIA
nagy jutalmával kitüntetve
600 nál több illusztrációval
MELLÉKLETEKKEL.

Fenti mű pompás diszkötésű 4 kötetben is fog félévi időközökben megjelenni és e kötetes kiadás, melynek teljes ára 30 forint
havi 1 forintos részletfizetésre is kapható.
Ügynökök által való megrendelés esetén különösen kikötendő, hogy csakis a négy kötetben teljes Szalay-Baróti-féle »Magyar Nemzet Története« kívántatik.

Budapest, 1895. Nyomatott az »Athenaeum« irodalmi és nyomdai r. társulat betüivel.

Zöld ruhát ölt kert és mező, ha **HALDEK**-féle maggal van bevetve, fedezzük tehát magszükségletünket **HALDEK** magkereskedésében Budapest, Károly-körút 9. sz.

Az Athenaeum r. társulat kiadása.

SZÁJRUL SZÁJRA.

A MAGYARSÁG SZÁLLÓ IGÉI.

Gyűjtötte és magyarázza

TÓTH BÉLA.

Ára diszes angol vászonkötésben 3 forint.

E könyv a magyar művelt közönség ajkán élő közmondássá vált idézetek első kritikai gyűjteménye. Régóta érezzük az ilyenmű munka szükségét; ezért folyamodtunk a hasonló külföldi művekhez, különösen Büchmann *Geflügelte Worte* című könyvéhez. De ezekben magyar adat, sőt magyar vonatkozás alig van; ami pedig mégis akad, csupa helytelenség. Tóth Béla ez érzékeny hiányt pótolta jelen nagy művével. Mintegy másfél ezer szállóigét közöl a magyar történet, a világtörténet, a magyar, görög, latin, olasz, spanyol, francia, angol, német stb. irodalom köréből, mindig a magyar szempontot tartva legfőbb céljának. A szerzőt munkájában a hazai tudós- és íróvilág számos kitűnősége támogatta. E mű, a mellett hogy mellőzhetetlenül szükséges segédkönyv, rendkívül érdekes, vonzó és mulattató olvasmány, mert minden lapján új, meglepő, fontos történelmi, irodalom- és nyelvtörténeti adatokat, hiteles anekdotákat és kuriózumokat lelünk. Az igen bő név- és tárgymutatók lehetővé teszik, hogy az olvasó a könyvben azonnal megtalálja mindent, amit keres.

Kapható minden hazai könyvkereskedésben és a kiadónál (Athenaeum könyvkiadóhivatala, Budapest, IV., Ferencziek-tere 3. sz.).

A magy. kir.
ALLAMVASUTAK GÉPGYÁRA
felülmúlhatatlan
GÖZCSÉPLŐGARNITURÁI
malom- és más ipari czélokra legalkalmasabb
COMPOUND-LOKOMOBILJAI
és egyéb gazdasági gépek
mindig
a m. kir. államvasutak gépgyára
VEZÉRŐGYŰKÖSÉGÉNél
BUDAPEST
JÓZSEF-KÖRUT 41. sz. a.
rendelendő meg.
JUTANYOS ÁRAK
TÖBB ÉVI TÖRLESZTÉS
KÖZEGEINK KÖZJEGYZŐI MEGHATALMAZÁSSAL BIRNAK

Dr. Lengiel Fr.-féle
nyirfabalzsam
kir. szab. Svédhonra.
Már magában véve azon növényi nedv, amely a nyirfából kifolyik, ha annak törzsét megfurjuk, emberemlékezet óta mint a legkitűnőbb szépitőszert volt ismeretes, ha azonban ezen nedv a feltaláló utasításai szerint, balzsammá alakíttatik át, csak akkor nyer ugyszólván csodálatos hatást. Ha este megkenjük vele az arcot vagy más bőrrészeket, akkor másnap csaknem észrevehetetlen pikkelyek válnak le a bőrről, amely ezáltal fehérré és gyöngéddé válik. Ezen balzsam kisimítja az arcon a ráncokat és himlőhelyeket, ifjú arczszínt, a bőrnek fehérséget, gyöngédséget és üdéséget kölcsönöz; a legrövidebb idő alatt eltávolítja a szeplőt, májfoltot, anyajegyeket, orrvérseget, bőrátkát s a bőr minden más egyéb tisztátalanságait. Ára egy korsónak használati utasítással együtt 1 forint 50 krajczár
Dr. Lengiel orvosi benzoe-szappana
a legalkalmasabb bőrápoló szappan, mely a bőrt gyöngéddé és sinommá teszi s hivatva van a nyirbalzsam hatását előmozdítani. Ára 60 kr.
Kapható minden jobb gyógyszerertárban.
Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógysz.
Budapest, Király-utca 12. sz.

Legczélszerűbb, legtartósabb, legolcsóbb az
aszfalt-burkolat. Templomok, tantermek, folyosók, járdák, kocsiutak, hidak, vágóhidak, istállók, magtárak, műhelyek, kapualjak, udvarok, terraszok, játszóhelyek, stb., aszfalttal burkolását, nemkülönben nedves lakások gyökeres szárazzátételét jótállás mellett legolcsóbban elvállalja a magyar aszfalt részvény-társaság.
Árjegyzék, költségvetés ingyen!

Nem a reklámnak, hanem a sok ezer ember általi személyes továbbajánlásnak, — a kik a
Richter-féle Tinct. capsici comp.-t (Horgony-Pain-Expellert)
az utolsó 25 évben jó sikerrel használták, — köszönheti ezen igazán biztos hatású háziszert nagy elterjesztését és általános kedveltségét. Ki a *Tinct. capsici comp.-t* (Horgony-Pain-Expellert) közsévényél, czúznál (tagszaggatásnál), keresztesonifájásnál, fej- és fogfájásnál, csipfájdalomnál, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmazta, abból egy üveget mindig készletben fog tartani, hogy azt meghűléseknél is, mint leveztető, elhárító szertnek alkalmazhassa. Ezen rég jónak bizonyult háziszertnek ára igen olcsó, tudniillik 40 kr., 70 kr. és 1 frt. 20 kr. üvegenként. — Kapható a gyógyszerertárakban; Budapest **Török József** gyógyszerésznél. — Csak a „Horgony-Pain-Expellert” állított üvegek elfogadandók.

ALAPÍTOTT 1870
VÁRADY BÉLA
BUDAPEST.
IV. KIS HÍD-UTCA 9. SZ.
ÁVADÁSZ KÜRT SZÁLLODA MELLETT.
TELEFON N° 1014.
Angol, francia, uni divat-cikkék, fehérnemű és kalap raktára.

KÉSZIT FÉRFIRUHÁKAT MÉRTÉK SZERINT.

Bekötési táblák A HÉT

X-ik kötetéhez kaphatók 1 forint 30 kr. előleges beküldése mellett A HÉT kiadóhivatalában VII. ker., Erzsébet-körut 6. sz.

T. előfizetőinket kérjük, hogy lakásváltoztatásnál tudassák velünk azt is, hogy eddig hova küldetett A HÉT.

Salgó-Tarjáni Kőszénbánya Részv.-T.

A t. c. részvényeseket az 1895. évi márczius 4-én d. e. 10 órákor irodánkban (V. József-tér 14. I. em.) tartandó

XXVII. rendes közgyűlésre

tisztelettel meghívjuk.

Napirend:

1. Az igazgatósági és felügyelő bizottsági évi jelentés előterjesztése.
2. Az 1894. évi mérleg előterjesztése, határozat e felett és az 1894-iki évre eső osztalék megállapítása.
3. Indítvány az igazgatóságnak és felügyelő bizottságnak adandó felmentvény iránt.
4. Az igazgatósági tagok számának meghatározása és azoknak megválasztása öt évi időtartamra.
5. A felügyelő bizottságba választandó tagok számának megállapítása, ezeknek megválasztása három évi időtartamra.

Felkéretnek a t. c. részvényesek, hogy részvényeiket bezárólag f. hó 23-iki esti 6 óráig vagy a társulat központi pénztáránál Budapesten (V. József-tér 14) vagy a k. k. priv. allg. oestr. Boden Credit Anstaltnál Bécsben elismervény mellett letenni és az azokra szóló szavazati jegyeket a társulat központi irodájában Budapesten átvenni szíveskedjenek. A közgyűlésbe való menetkor a letét-ről szóló elismervény felmutatandó.

Az alapszabályok 19 §-a értelmében 25 részvény egy szavazatra jogosít. Minden részvényes csak tíz saját és tíz meghatalmazással átvett szavazattal bírhat.

Budapest, 1895. február hó 8-án.

Az igazgatóság.

Magyar ipar- és kereskedelmi bank részvénytársaság.

Meghívás

a magyar ipar- és kereskedelmi bank részvénytársaság részvényeseinek 1895. február hó 26-án délelőtt 1/2 11 órákor Budapesten az intézet helyiségében (Nádor-utca 4. sz. a.) tartandó

IV. rendes közgyűlésére.

Napirend:

1. Az 1894. évi mérleg és igazgatósági jelentés előterjesztése.
2. A felügyelő-bizottság jelentése.
3. A tiszta nyereség mikénti felosztása iránti határozat.
4. Az igazgatóságnak és a felügyelő-bizottságnak adandó felmentvény iránti határozat.
5. Az igazgató-tanács, igazgatóság és felügyelő-bizottság tagjainak megválasztása.
6. Az igazgató-tanács tagjai részére járó jelenléti jegyek értékének és a felügyelő-bizottság tiszteletdíjának meghatározása.

Azon t. részvényesek, akik a közgyűlésen személyesen, vagy meghatalmazott által résztvenni kívánnak, felkéretnek, hogy részvényeiket a le nem járt szelvényekkel együtt

Budapesten a társaság pénztáránál, vagy Bécsben a Wiener Bank-Vereinnél, ugyanott díjmentesen rendelkezésre bocsátott consignatiónk kíséretében legkésőbb 8 nappal a közgyűlés megtartására fent kitűzött határidő előtt, tehát bezárólag február 18-ig letenni szíveskedjenek. A letett részvényekről elismervény és a közgyűlésen való részvételre szóló igazolási-jegy állíttatik ki. Minden 25 db letett részvény egy-egy szavazatra jogosít. Ha valamely részvényes más szavazatképes részvényes által kívánja magát képviseltetni, úgy az erre vonatkozó meghatalmazást az igazolási-jegy hátsó lapján kitölteni és aláírni tartozik. Senki sem bírhat 100 szavazatnál többet, sem saját nevében, sem meghatalmazás útján. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a közgyűlés elé terjesztendő jelentéssel együtt a közgyűlést 8 nappal megelőzőleg a társaság irodájában közzététetik.

Az arcz szépségének

legjobb és legbiztosabb ápolója

Leichner zsirpuderje

és

Leichner Hermelin-puderje.

E híres arczpudereket a legmagasabb női társaságokban és az elsőrangú művésznők előszeretettel használják. Az arczbőrnek rózsás, üde, viruló színt kölcsönöznek és egyáltalán észre nem vehető, hogy az arcz kendőzve van. E szerek csakis zárt dobozokban kaphatók a gyárban: Berlin, Schützenstrasse 31., valamint minden illatszerkereskedésben.

Tessék óvakodni az utánzatoktól.

Leichner L. udv. színházi szállító.

Szloboda György

uri- és női cipész.

Budapest, bolthelyiség Baross-utca 20. sz.

Műhely: Viola-utca 42. szám.

Alapított 1882-ben.

Korcsolyázó cipők

Urak részére a legjobb anyagból és a legújabb divat szerint csak 6 frt. Hölgyek részére hegymászó fűzőtt cipő legjobb minőségű 6 frt.

Nagy választék gyermek-cipőkben.

Jó munkáért kezeskedem.

Vidéki megrendelések gyorsan eszközöltnék.

Gróf Esterházy Géza-féle

COGNACGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG BUDAPESTEN.

Teljesen befizetett részvénytőke

640,000 korona.

Az osztrák-magyar birodalom egyik legnagyobb

COGNACGYÁRA.

Esterházy Cognac

tiszta borból idegen anyagok hozzákeverése nélkül készül és ezért a közönség kedvencz itala.

Az Esterházy Cognac-ot a legelőkelőbb budapesti és vidéki cégek a legjobban ajánlják.

Háztartáshoz

I-ső rendű porosz darab-, koczka- vagy diószén

olmozott zsákokban, költségmentesen a házhoz szállítva lerakással á 83 kr. vámmázs. nyílt fuvarban költségmentesen a házhoz szállítva lerakással á 78 kr. 50 kgkint.

Buda bármely kerületébe szállítva 1 krral drágább.

Légszeszgyári coaks a budapesti légszeszgyár eredeti árai mellett.

Gutmann Testvérek

kőszénbányáik eladó ügynöksége

Központi iroda: V., ker., Mérleg-utca 3. szám.

Fiók- megrende- lési irodák.	{	IV. kerület, Ferencziek bazárában,
		VI. „ Teréz-körút 6. szám,
		VI. „ szénraktár a nyugoti pályaudvaron,
		Podmaniczky-utca,
		VIII. „ József-körút 44. szám.

Telefon összeköttetés 637. szám.

Magyar bőrkézmű- és cipőgyár

Budapest, VI., Teréz-körút 43. sz.

Kitűntette díszok-
levéllel, arany- és
ezüst-érmekkel.
Szállít tartóssága
kezesége mellett
elegáns cipőket,
legújabb fazon sze-
rint. — Férczipőket:

Czugas-
cipők
borju- v.
kecske-
bőrből 3
frttól 5

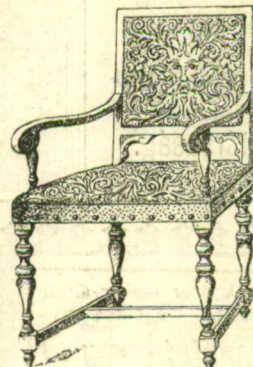
frt. Czugas cipők kid-ből vagy
lakkfejjel 4 frttól 6 frt. Bergsteiger,
fekete vagy színes, kecske- vagy
borjubőrből 4 frttól 7 frt. Regatta
férczipő, borju- vagy kecskebőrből,
fekete vagy színes 3 frttól 5 frt.
Nők számára: Czugas-cipők, zerge-
vagy borjubőrből 2.80 frttól 4 frt.
Czugas-cipők kid- vagy lakkbőrből
3.50 frttól 5 frt. Bergsteiger borju-
vagy kecskebőrből, fekete vagy szí-
nes 3.50 frttól 7 frt. Regatta férczipő
kid- vagy kecskebőrből, fekete vagy
színes 2 frttól 3.50 frt. — Legna-
gyobb választék mindennemű
gyermek- és leánycipőkben. Ké-
pes árjegyzékek kívánatra ingyen.
Megrendelések utánvét mellett pon-
tosan és lelkiismeretesen.

GMEHLING HERMAN

Első magyar

préselt és faragott
bőrneműek gyára.

VII., Damjanich-utca 18.

A bőrplasztika és préselt bőr-
ipar körébe vágó összes czikk:
ugymint zsöllyék, ebédlőszékek,
panneauk, vagon- és kocsifelsze-
relések, czimerek, monogrammok-
kályhaellenzők, továbbá minden-
nemű kellékek nyergesek és kárpi-
tosok számára raktáron és meg-
rendelésre.

Nagyválasztéku készlet ó-német és egyéb stíli
ebédlőszékek és zsöllyékben.

Telefonszám 2123.

A HÉT előfizetési ára:

Hol keressük
a legjobb

arcport?

Kérjük a

Müller J. L.
féle

Blaha-Serail-Pouder-t.

Blaha Lujza (Splényi báróné) művésznők kedvelt arcporát; mely ugy nappal,
mint éjjel használva, minden arcpor között a legjobb; kíváló szakemberek
által megvizsgálva, vegyileg tisztának és teljesen ártalmatlannak talál-
tatott. Mint pipereszer nélkülözhetlen, az arczbőrnek a legszebb-fehér színt,
üdeséget, szépséget és pirt kölcsönzi.

☛ Egy doboz 60 kr., nagyobb 1 frt. ☛

Crème Pompadour,

ez azon szer, melylyel a híres Pompadour asszony csodás
szépségét megőrizhette anélkül, hogy az egészségére ártal-
mas lett volna. A »Crème Pompadour« az arcz és kéz be-
dörzsölésére használtatik reggel és este, azután »serail-
pouderrel« lesz behintve.

☛ Egy tégely 1 frt 60 kr. ☛ Kapható a gyárodnál:

Müller J. L.

illatszer- és pipereszappan gyári raktára

Budapest, IV., Koronaherceg-utca 2. sz. alatt.

Nagy raktár rendkívül jó minőségű

fog-, haj-, ruhakefékben és fésűkben.

☛ Utánzásoktól óvatik. ☛